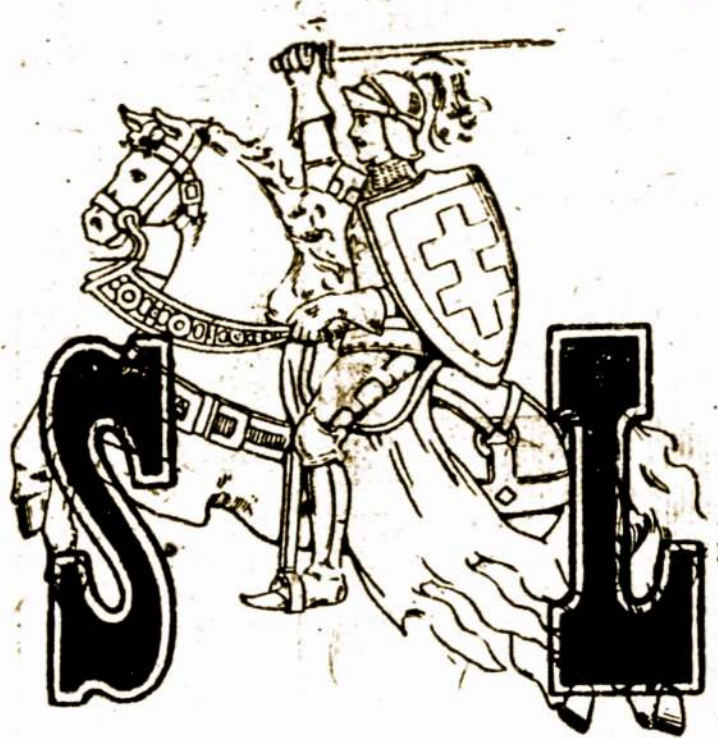

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

Published and distributed under permit (No. 672) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Worcester, Mass. By order of the President. Will H. Hays, Postmaster General.

No. 35 Vol. IX.

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS., 1 d. Rugsėjo (September), 1921.

KAINA 5 CENTAI

9 Metai

SVEICARIJA PRIPAŽINO LIETUVĄ DE JURE. LENKAI VILNIUJE UZDARĖ LIETUVIŲ GIMNAZIJAS. VERČIA PRISIEKT LENKIJAI.

Grumoja badavimu. Naikins slaptą religiją. Panaikins samdymą tekėjusių moterų. Nelaiminga kelionė orlaiviu. Karės stovis anglių kasyklose. Airija nesitaiko su Anglija. Nužudė Vokietijos vice kanslerį. Vokietija pasirašė taiką. Mažesni mokesčiai nuo įeigų. Anglija siūsi kariumenę Silezjon.

L.I.B. ŽINIOS APIE LIETUVĄ.

Washington, D. C. Sveicarija pripažino Lietuvą De Jure.

Lenkai verčia Vilniaus valdininkus prisiekti Lenkijai ištikimybę.

Vilnių lenkai uždarė pirmąją lietuvių gimnaziją, kurią lankė 400 mokinių. Taip pat uždaryta ir lietuvių mergaičių gimnazija.

Vilnių vienos savaitės bėgyj, ant lietuviškų laikraščių lenkai uždėjo baudos 90,000 markių.

Vilnių lenkai uždarė rusų laikraštį "Vilenskoje Slovo."

GRUMOJA BADAVIDIMU.

Cork, Airijoje. 450 airių, laikomų kalėjime už įvairias demonstracijas prieš Anglijos valdžią ir kėlimą betvarkės Airijos miestuose, įdėvė Anglijos valdžiai raštą, kuriame reikalauja greito paliosavimo jų iš kalėjimo. Jei jų reikalavimas nebūs išpildytas per 24 valandas, jie žada pradėti badaut, kad tuomi išreikt protestą valdžiai, už jų kalinimą.

NAIKINS SLAPTAJĄ RELIGIJĄ.

Milwaukee, Wis. Gubernatorius Blaine baigia savo projektą naikinti "Ku-Klux Klan" religijos, kuri neseniai pradėjo platintis centralinėse ir vakarinėse valstijose. "Ku-Klux Klan" religija yra susiorganizavusi pietinėse valstijose prieš pat pradžią civilinės karės. Jos nariai, eidami į pamaldas, apsirėngia ilgais, baltais rubais. Pamaldas vedantis šventikas dėvi tokius pat, tik juodus rubus. Jie meldžiasi tylomis, tik rankų kilnojimu. Meldžiasi prieš liepsnojantį kryžių ir tai slaptose vietose, laukuose ir giriose, kur niekas nė neužgina.

PANAIKINS SAMDYMĄ TEKĖJUSIŲ MOTERIŲ.

Madison, Wis. Valstijos legislaturon įneša bilius, remiamas valstijos prokuroro, kad Wisconsin valstijoj būtų panaikinta samdymas prie darbų tekėjusias moteris, prie tų darbų, kuriuos gali atlikti vyrai. Reikalingumas panaikinti tekėjusių moterų samdymo pamatuoja tuom, kad tokios moters atima vyras uždarius, o namie platina nehy-

gieniškumą ir stoka atsakančio vaikų išauklėjimo.

AIRIJA NESITAIKO SU ANGLIJA.

London, Anglijoj. Anglijos priemeris Lloyd George pasiuntė atsakymą Airijos sinfeinerių vadui de Valera, kuriame pasakoma, kad suteikimas Airijai nepriklausomybės yra išimtu iš klausimo ir apie tai negali but kalbos. Patarta sinfeineriams glaustis prie protestonų ulsterių ir gyvent bendruose ryšiuose su Anglija. De Valera vadovaujamas "Airijos parlamentas" išnaujo apšaukė Airiją nepriulminga ir Valerą prezidentu, ir Anglijos priemerą užkvietė atnaujinti tarybas su de Valera.

NELAIMINGA KELIONĖ ORLAIVIU.

Hull, Anglijoj. Didelis orlaivis dirigible tipo "ZR-2", kurs su 49 žmonėmis leidosi kelionėn per Atlantiką į Suvienytas Valstijas, pasikėlęs iki 1000 pėdų į orą, dėl nežinomos priežasties, perlužus aruodui pušiau, eksplodavo ir degdamas nupuolė į upę. Iš važiavusių jame žmonių tik 5 išsigelbėjo, gi 44 žuvo. Tarpe žuvusių buvo 17 Suvienytų Valstijų piliečių.

MAŽESNI MOKESČIAI NUO ĮEIGŲ.

Washington, D. C. Sulyg Fordney Kongresas perleido bilij, kuriuomi sumažinama ateinantiam metam nuo įeigų, vadinami "incom tax." Sulyg šio biliaus, šios šalies gyventojai su šeimynomis, nuo metinių savo įeigų mokesčius turės mokėti nuo 2,500 dol., vieton 2,000 dol., arba, jei metinių įeigų turės 2,600 dol., tai mokės 4 dol., vieton 24. Už \$2,700 įeigų —8, vieton 28 dol. Už 2,800 —12, vieton 32 dol. Už 2,900 —16, vieton 36 dol. Už 3,000 —20, vieton 40 dol. 3,100 —24, vieton 44 dol. Už 3,200 —28, vieton 48 dol. ir tt. Nevedusieji paprastai turės mokėti už kiekvieną 1000 dol. metinių įeigų.

PLAUKIOJANTI GERTUVĖ.

Boston, Mass. 25 mylių tolumoj nuo Massachusetts Bay stovi laivas "Arethusa," ant driaučiaus turintis Anglijos vėliavą. Ant laivo yra

daugybė svaiginančių gėrimų, o laivo kajutose įrengta tam tikros gertuvės. Žmonės laivais ir valtimis iš visų pusių važiuoja ant šito laivo "į svečius" ir vaišiniasi kiek jų sveikata ir turtas leidžia. Prohibicijos agentai nieko negali daryt, nes laivas yra neutrališkose jurėse. Viskas kas jiem lieka, tai gaudymas važiuojančių "į svečius" ir iš ten parvažiuojančių, bet ne užtenka nė žmonių, nė valčių, o kad šias spēkas padaugint, reikia daugybės pinigų.

NUŽUDĖ VOKIETIJOS VICE KANSLERĮ.

Berlin, Vokietijoj. Netoli nuo Offenburgo, girioj nužudyta Vokietijos vice kansleris M. Erzbergger, kurs sykiu buvo Vokietijos finansų ministeriu. Jis su savo draugu Diez išėjo girion pavisaikščiot, kur juos užpuolė keturi berniokai, kurie revolveriais grumodami, vieni Diezą nusivarė toliau pašovė, o kiti Erzberggerį ant vietos sušaudė. Erzberggerio galvon suvaryta 12 šuvių. Žudikai dar ne sugauti.

VOKIETIJA PASIRAŠĖ TAIKOS AKTĄ.

Berlin, Vokietijoj. Užrubežinių reikalų ministerio kabinete atsibuvo paskutinė konferencija Suvienytų Valstijų įgaliotinio Dressel ir Vokietijos įgaliotinio ministerio Rosen, kurs pasirašė aktą taikos tarp Vokietijos ir Suvienytų Valstijų. Dabar tą taiką liekasi tik patvirtinti Vokietijos reichstagui, kurs susirinks pabaigoj Rugsėjo mėnesio, ir tada atsinaujins visi diplomatijos ir pirklybos ryšiai tarp šių dviejų šalių.

FRANCUZIJA NIEKO NEGAVO.

Paris, Francuzijoj. Tarp-tautiškoji komisija, kuri priėmė pastaruoju laiku Vokietijos atsijstosios kontribucijos dalį, iš atsijstos sumos paskyrė Anglijai 600 milijonų markių, likusią dalį Belgijai, o Francuzijai iš to nieko neliko; jai leista pasinaudoti tik anglių kasyklomis Sarre, iš kur Francuzija dabar gabenasi sau anglius.

Lenkiška markė mažiau verta, kaip lietuviško bono popiera.

SULAIKĖ ITALŲ LAIKRAŠTĮ.

New York, N. Y. New Yorko pačtas sulaike italų laikraštį "Il Martello." Priežasties sulaikymo pačtas nepaiškina, bet rodosi priežastis yra šio laikraščio didis radikaliskumas ir gynimas kaip nekaltų dviejų italų, kurie Dadheme, Mass. tapo suimtais ir apkaltintais žmogžudystos pirmam laipsnyj.

KARĖS STOVIS ANGLIŲ KASYKLOSE.

Washington, D. C. W. Virginijos gubernatorius Morgan atsiuntė kariškam departamentui raštą, kuriuomi reikalaujama atsiųsti 1000 kareivių į anglių kasyklų distrikta, glamžymui kilančių riaušių tarp ten straikuojančių angliakasių ir šerifo pagelbininkų. Kariumenei prisakyta but pri-sirengusiai, o dalykų ištyrimui iš Washingtono pasiūsta tam tikra komisija.

SERBIJOS KARALIUS SERGA.

Paris, Francuzijoj. Naujasis Serbijos, sykiu ir Jugoslavijos, Kroatijos, Krainos, Stirijos, Karintijos, Bosnės, Hercegovinos, Banato, Naujo Bazar, Dalmatijos, Juodkalnijos ir šiaurinės Albanijos, marinamas guli Neulligonbutyj, po operacijai ant uždegimo aklosios žarnos ir negalėjo dalyvaut išklmėse ištikimybės prisiegose. I lignonbutj atvykus tam tikra komisija, priėmė jo prisiegą.

MEKSIKOJ VĖL RENGIASI REVOLIUCIJA.

Mexico City, Meksikoj. Susekta nauji suokalbiamai revoliucijos sukėlimui prieš dabartinį prezidentą. Menamosios revoliucijos vadu yra pasiryžęs būt generolas Jaurez, kurs pirmiau buvo gubernatorius Chiapas provincijos. Jo padėjėju yra tulas Villanuea. Revoliuciją plenuota sukelt Tabasec, paskui išplėst ją kitose teritorijose.

KOVA SU SUKILĖLIAIS INDIJOJ.

Kalkuta, Indijoj. Atvyko Anglijos kariumenė, kad sustaldyt vietinius sukilėlius. Kariumenei atvykus iš San-

galore, ištiko dideli mušiai, kuriuose 700 sukilėlių žuvo. Apart žuvusių kovos lauke, daug yra sužeistų iš abiejų pusių. Žuvo keliolika ir europiečių, kurie čia buvo tulam laivai apsigyvenę. Nemažai žuvo ir vietinės policijos, vedančios naminę tvarką.

VENGRAI UŽIMA BARANIJĄ.

Budapešt, Vengrijoj. 105 mylios į pietvakarius nuo Budapešto, yra mažiukė provincijėlė, vadinama Baranija. Apie prieš dvi savaites ji pasiskelbė nepriulminga nuo Vengrijos republika. Vengrams toks savališkas Baranijos apsišaukimas nepatiko, tad pasiūsta kariumenė, kuri pasklido mažytėj provincijėlėj ir ten areštavo nužiūrėtus nepriklausomybės šalininkus, kaipo komunistus. Kitokių nuotikių ne įvyko.

MEZOPOTAMIJA BUS MONARCHIJA.

London, Anglijoj. Mezopotamijos gyventojai arba, Anglijos valdininkams palikant tvarką, visuotinu balsavimu nubalsavo įsteigt Mezopotamijos monarhišką karalią. Po tokiam nubalsavimui karališkuoju kandidatu pastatyta Emir Feisul, kurs bėgyje keliu dienu, šiek tiek dalykams apsitvarkius, bus apšauktas Irako provincijos karaliu. Apriums turkams nacionalistams prieš Rovanduzo, ir šita dalis bus priskirta Irako karalijai.

LAUKIAMA DIDELIŲ DEMONSTRACIJŲ.

Berlin, Vokietijoj. Visoj šalyj rengiama didelės demonstracijos dienoje laidotuvių nužudytojo ministerio Erzberggerio. Demonstracijos rengia studentai. Mat, buvo areštuota keliolika studentų, nužiūrėtų žudikais ministerio, tad studentai nori parodyt savo protestą, nepaisant, kad areštuotieji jų draugai ir tapo paliosuotais, po ištyrimui.

TURKAI STUMIA GREKUS ATGAL.

Paris, Francuzijoj. Dešinysis sparnas grekų kariumenės Mažoj Azijoj, išilgai upės Sakaria, turkų yra stumiamu atgal. Stumiamoji grekų kariumenė yra labai

IŠ DARBO LAUKŲ.

—Camden, N. J. Dvi siu-vyklos pradėjo darbą, kur 500 darbininkų gavo darbą.

New York, N. Y. "United States Steel Carp. paskelbė antrą sumažinimą darbininkams algų, nuo 37 iki 30 centų per valandą.

—Worcester, Mass. Moldariai, priklausanti "Worcester Iron Molders" unijai, liuosnoriai susimažino algas po 25c. į dieną; vieton \$6.25 į dieną, jie sutinka dirbt per dieną už 6 dol.

—Springfield, Mass. "Boston & Albany" geležinkelio lokomotyvų taisymo fabrikas, kurs buvo pertrauktas darbus nuo 15 d. Birželio, atnaujino darbus pilna jiega ir prie darbo pašaukė 280 darbininkų.

—Geležinkelis "Boston & Maine," Worcester, Nashua & Maine distrikte, kurs prie taisymo vagonų ir lokomotyvų buvo sumažinęs darbininkų iki 150 ir darbo valandas iki 8 valandų per dieną, visai pertraukė darbus, paliekant tik 50 darbininkų prie reikalingų pataisymų, ir netrukus leis darbus pilna jiega.

—Portsmouth, N. H. "Smelting" foundra, kurioj dirbo per 7 metus 25 darbininkai prie tarpinimo senų geležių iš kariško laivyno, tapo uždaryta ne aprubežiuotam laikui.

—London, Anglijoj. Po 9 mėnesių "Thames Ship Joiners" straiko, straikeriai sugrįžo prie darbo, priimdami sumažintas algas po 6 šil. gus tuojau, 3 šil. po trijų mėnesių ir kitus 3 šil. nuo naujų metų.

—Iš Kanados pereitą savaitę "Canadian Pacific" ir "Canadian National—Grant Trunk geležinkeliais iškeltavo 15,000 darbininkų prie kviečių kirtimo Dakotų ir Minnesotos valstijose.

—Ebbw Vale, Anglijoj. "The Ebbw Vale Iron, Steel & Coal Co." fabrikas, kuriame paprastai dirba apie 10,000 darbininkų, tuojau atnaujins darbus, kurie buvo pertrauktai per 20 savaičių.

blogose aplinkybėse, ir jeigu jai pagelba greit ne ateis, gali but turkų netrukus apsupta ir arba išaukinta, arba priversta pasiduot.

—Meksikos valdžia pirko ratomis išmokėjimui Suviennytose Valstijose 45 lokomotivas, ir 85 paims nuomon.

—Portland, Ore. Oregon valstijoj, pastarame mėnesyje bedarbių žmonių susimažino 14.7 nuošimčiu. Žmonės gavo darbus prie ukių darbų.

—San Francisco, Cal. Vi-siems laivų krovėjams paskelbta sumažinimas algų 30 nuošimčių. Darbininkai prieš tą protestuoja.

—Pittsburgh, Pa. Firma "Jonas & Laughlin Steel Co." paskelbė, kad sumažina darbininkams algas po 30c. į valandą. Šita firma yra skaitoma didžiausia plieno liejykla, niekad nepalijan-ti dirbus.

—Montreal, Kanadoj. Kanados geležinkelių kompanijos sumažino algas 35,000 darbininkų, po 12,24—10,20 per mėnesį. Darbininkai protestuoja.

—Tokio, Japonijoj. Pasibaigė straiikas vario kasyklų darbininkų, kurie straikavo apie per mėnesį, protestuodami prieš kasyklų savininkų kėsinimąsi sumažinti darbininkams algas ir panaikinti giserių uniją. Kasyklų savininkai savo projektą atšaukė.

—Moskva, Rusijoj. Apie 100 mehanikų, parkeliavusių iš Amerikos, sudarė bendrovę statymui automobilių fabrikos Maskvoj. Bendrovei vadovauja Artur Adams, kurį iš New Yorko išsivežė čia buvęs bolševikų atstovu Martens.

—Pittsburgh, Pa. Plieno liejyklos Pittsburghe ir Youngstowne, gavo naujus užsakymus ir todėl leidžia darbus pilnesne jiega. Darbininkai, kurie buvo paleisti nuo darbo, visi gražinama, skiriant jiems algos 10—20 nuošimčių mažiau, negu pirmiau mokėta.

—Rochester, N. Y. Namų statymo darbininkai, strai-kavę nuo 1 d. Balandžio dėl sumažinimo jiems algų 25 nuošimčių, pasidavė teismui, kad tas išrištų jų ir kontraktorių reikalus.

—Fairmont, W. V. Angliakasiai unijos "The Northern W. Va. Coal Operators Association," įteikė prašymą 17 distrikto prezidentui, idant tas panaudotų savo įtekumą prieš numažinimą jiems algų.

Žinios iš Lietuvos

LIETUVOS PILIEČIŲ PROTESTO BALSAI.

Kaunas (7 d. Rugsėjo, specialiai "Amerikos Lietuviuviui"). Lietuvos pašelpa rusams. Sulyg pastarųjų žinių iš Rusijos, badaujančių skaičius padidėjo iki 30 milijonų. Petrograde didelė kuro stoką, nes iš niekur neprivežama malkų. Valdžia leidžia nusikendusius Nevoj laivus iškelti, ir kurui sunaudoti. Sovietų valdžia imasi visų priemonių, kad sulaukūt badaujančių veržimąsi Maskvos link. Badaujančių minios jau pasiekė Kazanias miestą. Trockis išvažiuo į Tambovą organizuoti kariuomenės pajėgas prieš badaujančias minias.

Vyriausioji Lietuvos Raudonojo Kryžiaus valdyba savo posėdyje Rugsėjo 1 d., atmindama grėšiantį Rusijoj bado pavojų, nutarė tam tikslui assignuoti 100,000 auksinų, kuriuos ir pasiųsta produktais į Maskvą, išdalinti badaujantiems rusams.

Ikišiol Lietuvos Raudonas Kryžius rūpinosi vien apie saviškius, Lietuvos tremtinius; jiems sušėlpt yra jau pasiųsta keturi transportai, iš viso 5 vagonai su produktais, baltiniais, drabužiais ir medikamentais, sumoj 367.938 auks. 27 sk. buvo siunčiama patįs reikalingiausi maistui dalykai: miltai, lašiniai, druska. Daug pasiųsta konservų įsteigimui valgyklos. Nemažai buvo pasiųsta kruopų, cukraus, silkių, kavos, arbatos ir tt.

Lietuvoj veikia oro paštas. Nuo Rugsėjo 6 d., įvedama visose Lietuvos pašto įstaigose priiminėjimas oro pašto laiška, be Lenkijos, į visas pasaulio valstybes. Toks oro paštas gabenamas ir tas valstybes, kur tiesiog iš Lietuvos arba Vokietijos reikia orlaiviais, tais orlaiviais, kaip pavezdan į Latviją, tiesiog iš Lietuvos, į Šveicariją, Holandiją ir kitas Vokietijos kaimyniškas valstybes. Į tas valstybes ir pasaulio šalis, kur tiesioginiai iš Lietuvos, ne Vokietijos orlaiviais nelekia, kaip pavezdan į Ameriką, Afriką, Australiją ir kitur, oro pašto korespondencija gabenama orlaiviais ir tą miestą, iš kur išeina laivai arba trukiai į tas valstybes. Tokiu būdu kelias laiškas į Ameriką yra sutrumpinamas trimis, keturiomis arba kartais net penkiomis dienomis.

Pradėtos derybos su Amerikos valstybėmis, kad tokia oro pašto korespondencija, paimta iš laivo, Amerikoje taip pat būtų išvežiojama orlaiviais: (suprantama, į didesnius miestus), kas duos galvą laivavimo laišku iš Lietuvos į Ameriką laiką ir atgal sutrumpint beveik per pusę.

Oro pašto korespondencija laikoma tikrai apmokėta sulyg oro pašto tarifo, tam tikrais pašto ženklais, apmokėta gi paprastais pačtos ženklaiais arba ne gana apmokėta, orlaiviais nesunčiama.

Daugelis iš pirmos dienos pradėjo siuntinėti oro pačtu

laiškus iš Kauno į Berlyną ir Rygą. Mokestis paprasto laiško iki 20 gramų 5 auks., apdraustas 10 auks.

Derlius Lietuvoj yra geras. Rugsiai jau suvežti ir rugsių derlius yra geras. Vasarąj vietas mokesnis, iš pavasario iki Liepos vidurio nebuvo lytaus, per tai vietomis retai sudugo, bet lytus nors kiek vėlai, bet daug pataisė vasarąj, ypatingai bulves. Šieno tai tik vietomis, kur prie upių geresnis žjėlė, o kur kietesnė vietose, visai menka žolė, pertai su pašaru ukininkai bėdavoja, kad busiā mažai. Žinoma, daug priklausys nuo to, kokias bus žiema. Gyvulių kainos žymiai nupuolė, nes jau pas ukininkus visokių gyvulių prisauginta.

M. J. Damijonaitis.

Paleliai ("Elta" iš Liepos 30 d.) Lenkų žandarai stovi Palelių dvare į pietrytus nuo Punsko, neitrališkoj zonoj, atvyko apie 3 valandą po pietų su dviem kulkosvaizdžiais ir sustoję ties giraitė, prieinančia prie Svenciškių ir Trumpališkių kaimų, atidarė kulkosvaizdžių ugnį į kaimus. Žmonės dirbo laukuose ir buvo užklupti visai netikėtai. Nuo kulkų jie slapstėsi duobėse. Gyvuliai, nemokę pasislėpt, nukentėjo; buvo užmušta dvi karvės, keliatas kiaulių, avių ir ančių. Pašaudę gana ilgai iš kulkosvaizdžių, žandarai išiveržė į Svenciškių ir Vaibiuliškių kaimus, pačiame neitrališkos zonos viduryj, ir į Trumpališkių kaimą neitrališkoj zonoj, musų puosėje. Betiksliai šaudydami į namus, keikdamiesi ir grąsindami padarysiā gyventojams taip, kad jiems nereikėtų Lietuvos valdžios, žandarai puolėsi pirmiausia prieš kaimų seniūnų, reikalaudami, kad jie tuojau sumokėtų kaimo mokesnius už trejus metus. Gavę atsakymą, kad gyventojai laiką save Lietuvos piliečiais ir mokesčius moką Lietuvos valdžiai, lenkų žandarai seniūnus emė mušt, o paskui puolėsi prie jų arklių. Vaiciuliškių sodžiaus Adomui Maksimavičiui iškinė du arklius iš vežimo su rugiais ir nusiavedė su visu pakinkymu. Trumpališkių kaimo Vinco Krakausko išsivedė tris arklius, Vaiciuliškio kaimo Vinco Žilinskio tris arklius, Trumpališkių kaimo Staskevičiaus vieną arklių. Po to emė jieškoti neva Šaulių. Bejieškodami užsi puolė ant Onos Zemaiteienės Svenciškių kaimo našlės, turinčios tik dvi dukteris, dirbusias kluone, reikalaudami parodyti, kur jos sunys. Moteriškė atsakė lenkiškai nesuprantanti ir nežinanti, ko jiems reikia. Tuomet vienas žandaras, rėkdamas: "mow, cholero, popolsku" (kalbėk, cholera, lenkiškai) daužė šautuvo drudgaliu jai per galvą ir parbloškė ją. Kiti emė spardyt kojomis, rėkdami: "trzeba cholere zabiec" (reikia cholera užmušt).

Paleliai ("Elta" iš Liepos 30 d.) Lenkų žandarai stovi Palelių dvare į pietrytus nuo Punsko, neitrališkoj zonoj, atvyko apie 3 valandą po pietų su dviem kulkosvaizdžiais ir sustoję ties giraitė, prieinančia prie Svenciškių ir Trumpališkių kaimų, atidarė kulkosvaizdžių ugnį į kaimus. Žmonės dirbo laukuose ir buvo užklupti visai netikėtai. Nuo kulkų jie slapstėsi duobėse. Gyvuliai, nemokę pasislėpt, nukentėjo; buvo užmušta dvi karvės, keliatas kiaulių, avių ir ančių. Pašaudę gana ilgai iš kulkosvaizdžių, žandarai išiveržė į Svenciškių ir Vaibiuliškių kaimus, pačiame neitrališkos zonos viduryj, ir į Trumpališkių kaimą neitrališkoj zonoj, musų puosėje. Betiksliai šaudydami į namus, keikdamiesi ir grąsindami padarysiā gyventojams taip, kad jiems nereikėtų Lietuvos valdžios, žandarai puolėsi pirmiausia prieš kaimų seniūnų, reikalaudami, kad jie tuojau sumokėtų kaimo mokesnius už trejus metus. Gavę atsakymą, kad gyventojai laiką save Lietuvos piliečiais ir mokesčius moką Lietuvos valdžiai, lenkų žandarai seniūnus emė mušt, o paskui puolėsi prie jų arklių. Vaiciuliškių sodžiaus Adomui Maksimavičiui iškinė du arklius iš vežimo su rugiais ir nusiavedė su visu pakinkymu. Trumpališkių kaimo Vinco Krakausko išsivedė tris arklius, Vaiciuliškio kaimo Vinco Žilinskio tris arklius, Trumpališkių kaimo Staskevičiaus vieną arklių. Po to emė jieškoti neva Šaulių. Bejieškodami užsi puolė ant Onos Zemaiteienės Svenciškių kaimo našlės, turinčios tik dvi dukteris, dirbusias kluone, reikalaudami parodyti, kur jos sunys. Moteriškė atsakė lenkiškai nesuprantanti ir nežinanti, ko jiems reikia. Tuomet vienas žandaras, rėkdamas: "mow, cholero, popolsku" (kalbėk, cholera, lenkiškai) daužė šautuvo drudgaliu jai per galvą ir parbloškė ją. Kiti emė spardyt kojomis, rėkdami: "trzeba cholere zabiec" (reikia cholera užmušt).

Palikę moteriškę plūstančią kraujuose, lenkai įsiveržė svirman, kur sumušė jos dukterį ir išvogė visus drabužius ir maistą. Taip pat smarkiai sumušė Trumpališkių kaimo Oną Dzdolikienę, moteriškę neščiā, esančią paskutiniame nešiojimo perriode; jai šautuvu permušė galvą iki smegenų. Kitų musų ir plėšimū nėra ką nē minēt. Nurodyti pavyzdžiai rodo jų įnirsimą ir barbariškumą.

Žmonės sumuši, išgadzinti, pasilikę be arklių, kuomet reikia javai vežt, veltui šaukiasi užtarimo. Jau pirmą kartą jie kenčia.

Paduodame kai - kurias ištaraus iš piliečių protestų prieš pasiūlymus risti ar jungtis su lenkais. Visos ištaraus darytos iš originalų protestų, priimtų viešuose susirinkimuose po kelis tūkstančius žmonių.

Merkinės val. gyventojų proteste sakoma, kad "Lietuva privalo but nepriklausoma ir suvienyta su amžinajos sostine Vilniumi." — Apreiškiame kad musų, kaip ir visos Lietuvos gyventojų nusistatymas yra tautiška nepriklausoma ir nedalina ma Lietuva su sostine Vilniumi.

Nemunaičio val. gyventojai: "Reikalaujame iš musų valdžios, kad Hymanso projekto nepriimtų. Jokių unijų ir federacijų su lenkais nenorime."

Varėnos miesto ir lenkais okupuotų vietų gyventojai sako: "Kreipiamės į pasaulio tautas prašydami užart —paremt musų teisėtus reikalavimus; taip pat pėklaupt lenkų melo, kurie pasauliu skelbia, kad Lietuvos valdžią palaiko tik maža inteligentų saujalė, o visa liaudis nusistaciūsi prieš nepriklausomą Lietuvą. Ne, tai netiesa. Mēs visi kaip vienas palaikom Lietuvos valdžią, nes ji musų. Mēs, okupuotų vietų gyventojai prašome Lietuvos valdžią, kaip galint greičiau mus nuo lenkų okupacijos išliuosuoti."

Rudaminos valsč. (Seinų ap.) gyventojai: "Reikalaujame, kad kaip musų sostinė Vilnius, taip Gardinas, Punkskas ir kitos okupuotos vietos su visa lietuviais apgyvieta apylinke, tuojau būtų paliuosuotos; iš po lenkų ir vėl priskirtos prieš musų tėvynės Nepriklausomos Lietuvos, kitaip mēs visi stosime kovon."

Veisiejų valsč. (Seinų ap.) gyventojai: "Griežčiausiai protestuojame prieš Tautų Sąjungos projektą, kuriuo kėsinasi išplēst mums širdį —sostinę Vinių ir bet kokį Lietuvos dalinimą į kokias —sostines, prieš visokius manymus Lietuvų priskirt bei verst kokiais nors budais jungtis prie bet kurios kitos valstybės. Reikės didžiausj pasitikėjimą, teisingiausiu ir demokratiškiausiu budu, iš musų pačių tarpo išrinktam Steigiamajam Seimui ir jo pastatyti valdžiai ir pasižadame iki paskutinosios visu kuo remt."

Budviečio valsč. (Seinų ap.) gyv.: "Apreiškiame, kad mēs nenorime jokių ryšių, jokių federacijų, jokių unijų su greibikais lenkais turēt. Mēs norime but laisvi ir nepriklausomi. Griežtai protestuojame prieš musų tėvynės Lietuvos padalinimą į kokius ten kantonus. Visi mēs stojam kovon už Nepriklausomą Demokratinę Lietuvą."

Kuciunų valsč. (Seinų ap.) gyvent.: "Nepripažinsime jokių unijų su lenkais, kurios kenks pilnai Lietuvos nepriklausomybei. Rēmėme, remiame ir remsime musų valios reiškejo Steigiamojo Seimo pastatyti valdžią, ginančią musų nepriklausomybę."

Šventazerio valsč. (Seinų apsk.) gyventojai: "Mēs prašome musų valdžią neit su Lenkija į kokius diplomatus ir prekybinius santykius, kol ji neatsitrauks savo kariuomenę iš okupuotų Lietuvos žemių, gražindama mums. Savo nusistatymą mēs mokėsime reikale parent kuom galėsime ir ginklu."

Liubavo valsč. (neitralė zona) gyventojai: "Jeigu p. Hymansas apreiskē, kad Lietuva atitrauktų savo kariuomenę į viduri, tai kodēl nepriskakē lenkams pildyt suvalkų sutartį ir išeit iš Vilniaus; tuomet musų kariuomenē ateitų į savo žemės viduri į savo sostinę Vilnių. Mēs, Lietuvos piliečiai, kožnas vienas perkam sau ginklą ir nusistatē esam kovoti iki paskutinio lašo kraujo prieš lenkus grebikus."

Kruonio, Darsuniškio ir Kalvių valsč. gyventojai, bendrame susirinkime, 7000 žmonių skaičiuje, apreiskē: "Reikalaujame iš musų pastatyto valdžios, nesidēt su lenkais į bent kokią sąjungą, kuri varžytų musų laisvę. Mēs busime laisvi, nepriklausomi nē nuo vienos valstybės arba su ginklu rankoje žusime. Lai musų valdžia turi omenyje tų musų pasišventimą."

Žaslių valsč. gyventojai: "Mēs griežtai nusistatē ir reikalaujame nuo musų pastatyto valdžios nesidėti su lenkais į kokią nors sąjungą, kuri varžytų musų laisvę."

Razalimo valsč. gyventojai: "Griežtai protestuojame prieš lenkų vėidmainingus siekius ir nenorime, kad jie mus valdytų; mēs patis, turėdami visos Lietuvos piliečių išrinktą valdžią, kuria mēs pasitikime, sutvarkysime ir jokiems kaimynams, nors ir reiktų eit Margio, Punes pilies gynėjo pėdomis, —nepasiduosime."

Čekiškės valsč. gyventojai: "Nenorime dėtis į kokius ryšius, unijas ar federacijas su lenkais. Atvaduofoji Lietuva privalo but pilnai nepriklausoma su jos sostine Vilniumi."

Skriaudžių parapijos gyv.: "Sveikiname musų Steigiamąj Seimą ir valdžią, nepriėmusią mums užgaulingų ir pragaištingų pasiūlymų ir tuo parodžiusiā, kad tikrai teisingai ji supranta Lietuvos gyventojų reikalus ir troškimus. Gynėme ikišiol musų laisvę ir nepriklausomybę nuo visokių pasikėsinimų ir toliaus pasižadame gint, nesigailint tam reikalui nē turto, nē kitokių didžiausjų aukų."

tuojaus prijungt prie musų tėvynės Lietuvos. Nežūrrint į jokiā pėrvartā, mēs niekumet nepripažinsime jokių ryšių su Lenkija." **Seinų apskrities** "Žydu bendruomenės nariai, susirinkę Lazdijuose: "Apreiškiame, jog mēs visi mylime Lietuvą, kaip savo tėvynę; visais politiškais rupesniais karštai prijaučiame Lietuvos Tautai, su kuria mēs sugyvenome ir kentėjome vienā likimā, ilgus šimtmečius nuo lenkų ir rusų; jokiū budu nenorime Lenkijos įtekimės Lietuvoje, nes čia žydai, lygiai kaip ir kitos tautų mažumos, naudojsi visomis politiškomis ir tautiškomis tiesomis, ten gi mato vien tik neteisębę ir priespaudą, caro laikus perviršijančią. Apreiškiame, kad Lietuvos Vyriausybę, griežtai vedančią valstybės nepriklausomybės politikā, mēs remsime visomis savo pajėgomis."

Lazdijų valsčiaus gyventojai: "Apreiškiame, kad dabartinis musų valdžios nusistatymas, nesutinkąs su Tautų Sąjungos pasiūlymu, yra visų musų griežtas nusistatymas. Vieniybėje su savo valdžią mēs pasižadame gint Lietuvą visomis pajėgomis ir ant tėvynės altoriaus paaukaut savo gyvybę."

Rudaminos valsč. (Seinų ap.) gyventojai: "Reikalaujame, kad kaip musų sostinė Vilnius, taip Gardinas, Punkskas ir kitos okupuotos vietos su visa lietuviais apgyvieta apylinke, tuojau būtų paliuosuotos; iš po lenkų ir vėl priskirtos prieš musų tėvynės Nepriklausomos Lietuvos, kitaip mēs visi stosime kovon."

Veisiejų valsč. (Seinų ap.) gyventojai: "Griežčiausiai protestuojame prieš Tautų Sąjungos projektą, kuriuo kėsinasi išplēst mums širdį —sostinę Vinių ir bet kokį Lietuvos dalinimą į kokias —sostines, prieš visokius manymus Lietuvų priskirt bei verst kokiais nors budais jungtis prie bet kurios kitos valstybės. Reikės didžiausj pasitikėjimą, teisingiausiu ir demokratiškiausiu budu, iš musų pačių tarpo išrinktam Steigiamajam Seimui ir jo pastatyti valdžiai ir pasižadame iki paskutinosios visu kuo remt."

Budviečio valsč. (Seinų ap.) gyv.: "Apreiškiame, kad mēs nenorime jokių ryšių, jokių federacijų, jokių unijų su greibikais lenkais turēt. Mēs norime but laisvi ir nepriklausomi. Griežtai protestuojame prieš musų tėvynės Lietuvos padalinimą į kokius ten kantonus. Visi mēs stojam kovon už Nepriklausomą Demokratinę Lietuvą."

Kuciunų valsč. (Seinų ap.) gyvent.: "Nepripažinsime jokių unijų su lenkais, kurios kenks pilnai Lietuvos nepriklausomybei. Rēmėme, remiame ir remsime musų valios reiškejo Steigiamojo Seimo pastatyti valdžią, ginančią musų nepriklausomybę."

Šventazerio valsč. (Seinų apsk.) gyventojai: "Mēs prašome musų valdžią neit su Lenkija į kokius diplomatus ir prekybinius santykius, kol ji neatsitrauks savo kariuomenę iš okupuotų Lietuvos žemių, gražindama mums. Savo nusistatymą mēs mokėsime reikale parent kuom galėsime ir ginklu."

Liubavo valsč. (neitralė zona) gyventojai: "Jeigu p. Hymansas apreiskē, kad Lietuva atitrauktų savo kariuomenę į viduri, tai kodēl nepriskakē lenkams pildyt suvalkų sutartį ir išeit iš Vilniaus; tuomet musų kariuomenē ateitų į savo žemės viduri į savo sostinę Vilnių. Mēs, Lietuvos piliečiai, kožnas vienas perkam sau ginklą ir nusistatē esam kovoti iki paskutinio lašo kraujo prieš lenkus grebikus."

Kruonio, Darsuniškio ir Kalvių valsč. gyventojai, bendrame susirinkime, 7000 žmonių skaičiuje, apreiskē: "Reikalaujame iš musų pastatyto valdžios, nesidēt su lenkais į bent kokią sąjungą, kuri varžytų musų laisvę. Mēs busime laisvi, nepriklausomi nē nuo vienos valstybės arba su ginklu rankoje žusime. Lai musų valdžia turi omenyje tų musų pasišventimą."

Žaslių valsč. gyventojai: "Mēs griežtai nusistatē ir reikalaujame nuo musų pastatyto valdžios nesidėti su lenkais į kokią nors sąjungą, kuri varžytų musų laisvę."

Razalimo valsč. gyventojai: "Griežtai protestuojame prieš lenkų vėidmainingus siekius ir nenorime, kad jie mus valdytų; mēs patis, turėdami visos Lietuvos piliečių išrinktą valdžią, kuria mēs pasitikime, sutvarkysime ir jokiems kaimynams, nors ir reiktų eit Margio, Punes pilies gynėjo pėdomis, —nepasiduosime."

Čekiškės valsč. gyventojai: "Nenorime dėtis į kokius ryšius, unijas ar federacijas su lenkais. Atvaduofoji Lietuva privalo but pilnai nepriklausoma su jos sostine Vilniumi."

Skriaudžių parapijos gyv.: "Sveikiname musų Steigiamąj Seimą ir valdžią, nepriėmusią mums užgaulingų ir pragaištingų pasiūlymų ir tuo parodžiusiā, kad tikrai teisingai ji supranta Lietuvos gyventojų reikalus ir troškimus. Gynėme ikišiol musų laisvę ir nepriklausomybę nuo visokių pasikėsinimų ir toliaus pasižadame gint, nesigailint tam reikalui nē turto, nē kitokių didžiausjų aukų."

lefonų ir telegrafų vielas. Komunikacija pertraukta. —Clevelande policija suėmė tulą French, kurs pardavinėjo notas firmos "Master Tire & Rubber Co." iš Dayton, Ohio. Notų pas jį rasta 9 milijonų doliarių vertės, bet jos be jokių firmos paaiškinimų ir parašų. —Londono teismas nubaudė 6 mėnesiais kalėjimo darbų moterį Hanley, už pardavinėjimą gatvėse praeiviams kokain nuodų. —Indijoj, Malapuram, Manjeri, Ponas ir Calicut aplinkėse sukilo gyventojai, kurių minios nešdamos žalią vėliavą su Turkijos emblema, degino policijos stotis ir naikino valdiškas įstaigas. Atvykus kariuomenės maištininkus išvaikē ir areštavo kelias dešimtis sukilėlių vadų. —Policijos viršininkas Providence, R. I. paskelbė, kad kiekvienas pramoninkas, kurs laikys savo pramonę nedėdieniuose atdarā, bus areštuotas ir baustas sulyg policijos teismo kodekso. —Naujos Zelandijos prieramas W. Malssey iškeliavo į Estoniją, kad iš ten atankius Latviją, Lietuvą ir kitas Pabaltijos šalis. —Kanados valdžia įsteigē skadroną monoplanų ir hydroplanų, saugojimui miškų nuo gaisro, šiaurinėj Montoboj. —Tarp Francuzijos ir Ispanijos užgimē politiški ginčai už Tangierā, Moro-

koj. Ispanijos pasiuntiniai iškeliavo Paryžiun, kad ginčus prasalint.

—Ispanijos agents La Guardia atvyko į New Yorką, kad čia verbuot šios šalies bedarbius į liuosnorių legijonus, kariavimui su maurais Morokoj. New Yorko miesto valdžia tam pasipriešino.

—Prohibicijos agentai Utah valstijoj, uždarē Ryan resortus vieniems metams, užtai, kad ten kaszinkas buvo atsivežęs degtinės, kurią išgiręs, ant kelio numetė tuščiā bonką.

—Pittsburgho policijos viršininkas užgynē policistams važinēt paprastais automobiliais. Jiems leidžiama važiuot tik policijos patrole automobiliuose. Priežastis šio naujo įsakymo ne paskelbiama.

—New Yorke yra rusų 479,765, Philadelphiaj 397.927 ir Pittsburgje 13,837. Tai didžiausios rusų kolonijos.

—Lenkijos seimas po daugelio ginčų, dauguma balsų užgynē dar atspaut 50 milijardų savo markių. Jas jau neduos Francuzijon spaudint, bet spaudins patis. Tokiu budu 100 lenkiškų markių nupuls iki 2½c. Suvalstijų pinigais, nors tarptautiškaime kursē lenkų markės jau visai panaikintos.

Bonų priešininkams tinkamiausias vardas—dvasios vergai.

...

—New Yorko žandarai suėmė keturis amerikiečius, kurių į rankas rasti degtinės, kurie išgėrę, ant kelio numetė tuščiā bonką.

—Policijos viršininkas Providence, R. I. paskelbė, kad kiekvienas pramoninkas, kurs laikys savo pramonę nedėdieniuose atdarā, bus areštuotas ir baustas sulyg policijos teismo kodekso.

—Naujos Zelandijos prieramas W. Malssey iškeliavo į Estoniją, kad iš ten atankius Latviją, Lietuvą ir kitas Pabaltijos šalis.

—Kanados valdžia įsteigē skadroną monoplanų ir hydroplanų, saugojimui miškų nuo gaisro, šiaurinėj Montoboj.

—Tarp Francuzijos ir Ispanijos užgimē politiški ginčai už Tangierā, Moro-

...

...

...

Užrašykite "AMERIKOS LIETUVI" savo giminaičiams ir savo draugams Lietuvoje

Skaitymas ir protavimas duoda žmogui stiprybę visuose takuose jo gyvenimo. Skaitant partvyškius laikraščius, pastoji partijos įnagis ir aklai kovoji, ne kartą pats save įžeidamas, bile tik užganėdint savo partijos vadovus.

"Amerikos Lietuvis" nuo pat savo pradžios eina bepartyvišku keliu, kaip tik tinka skaityt kožnam žmogui, kuris teisybę myli.

Štai ką rašo kaimietis iš Lietuvos apie "Amerikos Lietuvį."

Gerbiama Redakcija "Amerikos Lietuvio." Daug laikraščių aš skaitiau, nes skaitau nuo 9 metų savo amžiaus, bet man "Amerikos Lietuvos" už visus geriausia patinka. Aš gaunu ir dienraštį "Draugą" iš Chicago, bet nėra man malonesnio laikraščio už "Amerikos Lietuvį" Ačiu jums už gerą siuntinėjimą, nes gaunu kožną savaitę, esu labai dėkingas savo giminėms už jų malonę užrašyme man "Amerikos Lietuvio". Pranas Čiepis, Daržiškių kaimas, Raudenio v., Šiauliu apskritis.

Ką rašo mokinys iš Alytaus mokslainės Gerbiama Redakcija:—Kelis kartus man teko sutikti "Amerikos Lietuvį" kuris mano širdį patraukē prieš savęs. Prašu tamstos nuoširdžiai pasigailēt manęs vargdienio mokinio ir siuntinēt man "Amerikos Lietuvį." Kada aš pabaigsiu savo mokslā, tada aš jums atsilyginsiu. Kazys Zvinakis, Krokinkų kaimas, Krokalkio valsč., Alytaus apskriscio.

Kareivis 10 pulko Mariampolėje prašo "Amerikos Lietuvį" prisiust. Sako:—Netikėtai mumis pateko "Amerikos Lietuvio" keli numeriai. Labai mums jis patiko. Norėtume, kad jis į musų pulką visada atsilankytų. Todėl meldžiam gerbiamų suvalkiečių užrašyti "Amerikos Lietuvį" ir prisiust musų pulkui daugiau literaturos. Sekretorius.

Toki atbalsiai iš Lietuvos nuo ukininko, nuo moksleivio ir nuo kareivio. Nieko Lietuvoje taip nereikia, kaip pagelbēt sveikas lietuviškas smegenis vystyti prie išdirbystės, pramonės, pilietystės ir savitarpinio pasilėpimo. "Amerikos Lietuvos" rūpinsis gerais trupinėliais mokslo parent Lietuvos žmonėms auklėtis. Kiekvieno amerikiečio priderystė savo draugams, savo giminaičiams "Amerikos Lietuvį" užrašyt.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., Worcester, Mass.

AMERIKOS LIETUVIS
The Lithuanian Weekly
Published Every Thursday
at Worcester, Mass.
Subscription Rates:
In United States \$2.50
To Foreign Countries \$3.00
Advertising rates on application.
M. Paltanavičia, Publisher,
15 Millbury St., Worcester, Mass.
Entered as Second-Class matter
September 29, 1914, at the Post
Office at Worcester, Massachusetts,
under the Act of March 3, 1879.

Savaitinis laikraštis
"AMERIKOS LIETUVIS,"
Leidžiamas kas šešėdiav.
Prenumeratos kaina:
Suv. Valstijose metams \$2.50
" " 6 mėnes. \$1.25
Kitose viešpatystėse metams \$3.00
" " 6 mėnes. \$1.50
Pavienis numeris ..... 5 centai.
Prenumerata turi būti apmokama
iš viršaus. Prenumeratos metas skai-
tosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto
Money Orderiu, adresuojant:
"AMERIKOS LIETUVIS,"
15 Millbury St., Worcester, Mass.

PERGYVENAMASIS KRIZIS.

Jau antri metai kaip žmo-
nės kenčia pragyvenamąjį
krizį. Ji kenčia visi. Ken-
čia valdžia, kenčia pra-
monininkai, kenčia pro-
fesonaliai, amatninkai,
ukininkai, pirkkliai ir
visi kiti gyvenimo palaikyto-
jai, bet daugiausia kenčia
pati gyvenimo mašina, tai
darbo žmonių klesa, kuri
gyvena vien iš savo rankų
darbo. Per visą mūsų re-
publikos šalį, miestuose,
miesteliuose ir kaimuose,
darbo žmonės kenčia bedar-
bė—neturi darbo. Sulyg
senatoriaus Mc Cormick, vi-
soje šalyje yra penki milio-
nai, septyni šimtai, trisdė-
šimtys penki tukstančiai be
darbių, neturintys darbo
žmonių. Iš šito skaitlius
bedarbių yra 3,900,000 fab-
rikų darbininkai, 250,000 an-
gliakasių, 800,000 krovėjų,
450,000 parduotuvių ir kan-
torų darbininkų ir 335,000
patarnautojų.

Tai milžiniška bedarbių
skaitlinė, bet ji dar nepilna,
nes statistika nesusėjo su-
rinkti žinias apie bedarbės
moteris ir kareivius, kurie
pastaraisiais laikais tapę
paluosuoti iš kariūmenės.
Bet ir be to dar negalas. Ši
žiemos atėjimu bedarbių
skaitlius kur kas bus dar di-
desnis, kuomet sustos lauk
darbai, ir nu to darbu bū-
atleisti darbininkai. Augš-
čiau parodytoji bedarbių
skaitlinė lyginasi skaitlinė
bedarbių 1914 metuose, o s:
ateinančia žiema bedarbių
skaitlinė viršys 1914 metus.

Europoj panašių bedarbių
darbo krizių nebūdavo, ne
ten pramonė buvo vedam:
kitokioj sistemoj, negu kač
Suvienytose Valstijose. Pra-
monė, tai yra šalies pulsas.
Kol jis tvaks, tol kune gy-
vybė jaučiamas, jei tik ji
sustoję, gyvenbė apmirus.
Šiuom kartu pramonė yra
apmirus, todėl darbai neina.
nes išdirbinius nėra kur pa-
dėt.

Pramonės kriziai, o su-
tais ir bedarbės šių šalių
šiuomkart ištiko jau ne pir-
mu kartu. Jie visada atsi-
kartoja tik nelygiais perio-
dais; kaip kada rečiau, kaip
kada tankiau. Neskaitant
pramonės krizio 1894—5—6
m., kurį buvo sukūrę panai-
kinimas mūito ant Kanados
rubežiaus, paprastai visu-
kitus sukuria Suvienytų
Valstijų pramonėje priimtas
kreditas. Pramonė išduoda-
svetimoms šalims savo pro-
duktus ant kredito, ir kol
gaus atlyginimą už savo
produktus, kredito terminui
išsibaigus, pramonė yra pri-
versta apstisot.

Kad būtų aiškiau supran-
tama, imkime paveizdan u-
kininką. Nuo pat pavasario
ukininkas turi darbo pilnai,
nes reikia art dirvą, sėt ja-

vus, paskui juos kaupt, ravēt
ir galiaus juos pjaut ir kult.
Iškulęs jis javus, parduoda-
mas grūdus, juos turi palikt
pirkliui per 30 ar 60 dienų
"ant bargo," nes pirkklis iš-
davęs pinigų, neturi kuom
ukininkui už grūdus užmo-
kēt. Ukininkas turi sutikt
su šokia išlyga, nes jis gru-
dus gamino pardavimui.
Kitam pirkkliui nevežš, nes
ir tas grūdus perka tik su
tokia pat išlyga kaip ir pir-
masis. Tai vadinasi tokia
šioje šalyje pramonės siste-
ma—kreditas. Per tą laiką,
kol pirkklis ukininkui už gru-
dus užmokės pinigų, uki-
ninkas negali veikt, nes ne-
turi jis pinigų, ir per tą lai-
ką pas ukininką bedarbė,
nes neturėdamas pinigų ne-
gali nieko pradēt. Gavęs
pinigų, pradeda ką nors
veikt, dirbt, samdyt darbi-
ninkus, ir vėl darbas eina.
Tas pats ir abelnoj šalies
pirklyboj, tik su tuom skirtu-
mu, kad šalies pirklyboj
su užrubežinėmis šalimis
kreditas skaitomas ne die-
nomis, bet metais.

Europoj tokių ilgų kre-
dito terminų sistemos nėra,
todėl ten ir periodiškai pra-
monės kriziai nėsiaučia. Gi
Suvienytos Valstijos savo
pirklyboj prilaiko tokius
kreditus, su ilgais terminais,
kad ir krizius parsieina per-
gyvent laikas nuo laiko. Su-
vienytos Valstijos ilgų ter-
minų kreditus naudot yra
priverstos, nes be to kitos
šalys su jomis pirklybą ne-
vestų, kadangi Suvienytos
Valstijos savo produktus la-
bai brangiai apkainuoja, im-
damos beveik tris kartus
brangiau, negu kad tie pa-
tys produktai kitose šalyse
yra parduodama. O dideles
kainas verčia dēt ant pro-
duktų, tai augštumas Suvie-
nytų Valstijų valiutos, kuri
beveik tris kartus stovi aug-
ščiau už Europos šalių va-
liutą. Todėl kitos šalys su
Suvienyptomis Valstijomis
pirklybą veda tik dėl kredo-
to ilgų terminų, o tie šioje
šalyje pagimdo pramonės
krizius ir bedarbės.

Daugelis žmonių visai
klaidingai kaltina valdžią,
fabrikantus, o daugiausia
partijas, kurios valdžioj
žmonės yra, buk jie pagim-
do, išsūkia krizitus, bedar-
bės. Partijos ir valdininkai
šiam dalyke nelošia jokią
rolę ir jie visi lygiai užsi-
pelnio vieną ir tą patį pamir-
sėjimą: Jeigu jų valdinin-
kavimo, ar administratoria-
vimo metais nesucidurē pir-
klybos terminai, tai krizio
nebuvo, o jei užklupo tie ter-
minai, tai ir krizis įvyko, be
klausimo, kokios partijos
valdžia administratoriauja.

Kad išvengus ateityje to-
kių krizių, rodosi jau tris-
kartinis buvo kongresui įduo-

tas bilius, kad būtų
sumažinta Suvienytų Val-
stijų valiuta, arba doliaris
būtų sulyginu su Francuzi-
jos franku, Vokietijos mar-
ke, Grekijos drachma, Itali-
jos florina, ir tam panašiai.
Bet niekas ne išėjo iš to, nes
tokia valiutos permaina pir-
klyboj irgi išsūktų paniką.

Šiandieninis krizis yra di-
džiausias už visus buvusius,
didesnis net už visus buvu-
sius sykiu imant, nes apart
kredito, kurs buvo užrube-
žiams išduotas prieš karę, ir
kurs dar galutinai nespėjo
susitvarkyt vos prasidėjusio
krizio 1913—1914 m., užsi-
degusi pasaulinė karė, netik
viską sumaišė, bet ir daug
kartų didesnį krizį, naują,
atnešė. Neskaitysime ir
skaitlinėmis nerodysime, nes
kiekvienas laikraščio skaity-
tojas numano kaip daug mi-
lijardų doliarų Suvienytų
Valstijų valdžia sunaudoję i-
steigimui ir apginklavimui
kariumenės, kuri apart to
dar turėjo but maitinama už
valdžios pinigų. O kaip
milžiniškas sumas karės me-
tu paskolintą Anglijai, Fran-
cuzijai, Belgijai, Italijai,
Rusijai ir kitoms, kariavu-
sioms prieš centralines vals-
tybes. O ta visa paskola ne-
žinia kada sugrįžš. Nors tai
paskola buvo duodama mai-
stu, ginklais, drabužiu ir
amunicija, tai vienok anos
Europos šalys dar užtai ne
atsilygino, o čia už tą viską
reikėjo, galima sakyt, sko-
lintais pinigais užmokēt
darbininkams ir produkto-
rims. Ir tokių būdu susi-
darė milžiniška kruva į-
vairių skolų. Užtai dabar
valdžia nuo žmonių ima mo-
kečius ir užtraukē pasko-
las, kad apmokėjus naminės
skolas ir išgelbėjus šalį nuo
abelno sugriuvimo.

Didelis ir labai svarbus
šiandien klausimas, tai, ar
ilgai tešis bedarbių krizis,
ar ilgai reiks žmonėms
vargt be darbo. Į šitą kiau-
siną atsakyt niekas aiškiai
negali, nes tai labai supai-
nintas dalykas ir ne nuo
klausiamųjų paeinantis. Su-
lyg sistemos, krizis turētų
teptis iki užrubežinių šalių
atiteisimo už skolas Suvie-
nytomis Valstijoms. Už sko-
las, valdžios paneštas karės
metu, valdžia atsitys grei-
tai. Užrubežinės šalys, kaip
Anglija ir Francuzija, jau
siuincia savo aukšą į Suvie-
nytas Valstijas, atmokėda-
mos dalį savo skolų, užsi-
trauktų karės metu. Belgi-
ja, Serbija, Juodkalnija (da-
bar prisiglaudus prie Serbi-
jos) ir kitos dar nieko ne-
dada, ir nežinia, kada jos
gėš duot.

Bet su tuom tiek to. Svar-
biausia tai su pirklybos rei-
kalais. Jau žinome, kad už-
rubežinis šalių kreditas Su-
vienytų Valstijų pirkklams
nė buvo išmokėtas iki karė,
o karė suardē komunikaci-
jas, išgriovē rinkas ir per-
traukē terminų išlyginimą,
tad už milijardus Suvienytų
Valstijų produktai dar ir
šiandien ne atmokēti. Pir-
kliai, savo produktus išdave
už dideles sumas pinigų, ga-
li nieko neleist į užrubežius,
kol senosios skolos jiems ne-
bus išmokėtos, ir jei taip
būtų, tai ir bedarbės galētų
čia tęstis taip ilgai, kol užru-
bežiai savo senasias skolas

išmokēs, o tas gali tęstis per-
ištinas metų eiles, nes užru-
bežinės šalys šiandien kenčia
didžiausią krizį, kokio pa-
sulyje nėra niekad buvę, ir
apie mokėjimą senų skolų
ten negali but nė kalbos.

Bet greičiau gali but ki-
taip. Suvienytų Valstijų
pirkliai nieko nelaimēs lau-
dami senosios skolas. Grei-
čiausia jie senąją užrubežijų
skolą atidēs vėlesniems lai-
kams, kada užrubežiuose po-
litiški reikalai nusistovēs,
sugrįžš normališkuo vagon,
nors tam ims dar daug
metų. Rodosi, kad bus mė-
ginama leist produktus į už-
rubežius ir tuomi atsinau-
jins pirklyba, bent su tolu-
mis šalimis, tik jau be jokio
kredito, už produktus tik už-
mokant, kuom galint. To-
kiomis šalimis, apart Angli-
jos ir Francuzijos su Italija,
galima pažymēt Austriją,
kuri pereitoj savaitėje pa-
sirašē taiką su Suvienyto-
mis Valstijomis ir antra tai
Vokietija, kurios taika su
Suvienyptomis Valstijomis
nors dar nepilnai, bet jau
beveik užbaigta ir galbut
bus prezidento proklamuo-
ta bile dieną. Tad su šiomis
šalimis, gali but, pirklyba
bus pradēta, ypač su Vokie-
tija, nes ši jau daug savo si-
dabro atgabenę į Suvienytas
Valstijas iš anksto, kaipo
savo pirklybos užstatą iš
augštō.

Todėl, kiek politiškose sfe-
rose šiandien matoma, tai
ant kaip daug pirklyba pra-
dēs judintis su Europos ša-
limis, ant tiek pasigerins Su-
vienytose Valstijose darbai.
Jie pasigerins su pradžia at-
einančios žiemos, o gal kiek
ir ankščiau, bet pasigerins
labai nežymiai.

Apie pradėjimą Suvie-
nytų Valstijų pirklybos su Ru-
sija, negali but kalbos, nes
Rusija nieko neturėdama,
pirkliaut su kitomis šalimis
negali. Rods, Rusijoj yra
turto, ir tai brangaus turto
Siberijoj, kur yra didžiau-
sios pacaulj girios ir tur-
tingiausios pasaulj platinos
kasyklos. Bet tuos šaltinius
šiandien negalima niekam pa-
siekt dėl jų toumo, dėl ne-
buvimo Rusijoj formališkos
valdžios, dėl vidurinės suiru-
tės ir sugriuvusios transpor-
tacijos.

Su Baltikos valstybėmis
Suvienytos Valstijos pirkly-
bos vedimo nesitiki, nes jas
aprupina Anglija ir Skandi-
navijos valstybės, kurių
produktai daug pigesni.
Dargi apart to, Baltikos val-
stybės šiuomkart ir nėra pri-
sirengusios prie pirklybos su
Amerika, kadangi jų girių
popierai tinkanti medžiai
parduodami daugiausia Šve-
dijai.

VIEŠAS PADEKOS
ZODIS

Philadelphijos Lietuviams.
Begalo liudna, kad mūsų
pirmos pastangos atgavimui
man liuosybės, nuėjo veltui!
Byla tapo atmesta... Sunku
man išreikt žodžiais jaus-
mai, kurie suspaudē man
krutinę, bet ką daryt! Kar-
tais rodosi visi žmogaus sie-
kiai, pastangos, ir visokios
apystovos eina prieš ge-
riausius žmogaus mierius ir
pasistengimus. Likimo nai-
viška valia!
Laisvė ta neapkinuoja-

ma savastis kiekvieno gyvė-
namo žmogaus, kaip brangi
ji yra kiekvienam, kuris ją
išdalies arba laikinai pra-
randa. Bet kaip brangi yra
tam nelaimingam kaliniui,
kuriis amžinai ją yra nusto-
jėš... Nėrā žmogaus, kuris
savo ypatingą liuosybę ne-
brangintų, nėra gyvuno, ku-
ris nekovotų už savo liuosy-
bę. Bet nelaimingas kalinis,
kuriam nėra galimų priemo-
nių nė siekių, su kuriais, kad
bent ant pabaigos gyvenimo
būtų galima laisvę išvyst.
Keno gi tad likimas yra žiau-
resnis ir pabaiga labiau tra-
giška?

Niekas nelieka dabar man,
kaip tik užsigynimas pats
savęs. Imt' savo našta kar-
tybių ir žengt toliau erskė-
čiuotu gyvenimo taku. Kas-
žin ar praeis kada audra, ar
nušvis man dar kartą gied-
ros saulutė, ar gal reiks su-
put gyvam kalėjimo urve,
supuvimo ir dvokiančioj at-
mosferoj?! Gana tamsiais
debesiais užklotā mano atei-
ties padangė yra! Kas gali
ispēt ženklus ateinančio ry-
tojaus? Tačiau manjo bran-
gieji, viltis noro silpna, bet
vis dar būdina sielą prie
laukimo, prie jusų labdarin-
gų pastangų. Nuo jusų ir ju-
sų brangiųjų draugijų pri-
klauso išrīšimas šio kiau-
simo. Ar jusų sykį pabandę
nuleisit rankas, ar veiksit
toliau, iki galutinai man lai-
svę iškovosit? Tikiuos, kad
jus nepaliksite mano ateitį
keturiems vėjams nusprēt.
Betgi dabartiniame momen-
te nieko nėra galima veikt.
Aukų daugiau reikia. Rei-
kalinga daugiau finansiskų
spėkų šiam reikalui rupin-
tis, bet jų neturint ir gaut
nėstant kur, viskas turēs pas-
kēt užmiršimo vilynys.

Išrodo labai prasta padė-
tis, prasta ir kartu baugi-
nanti; kuomet šiam kator-
gos urve yra gana daug pa-
našių žmogysčių, kaip kad ir
aš, kurie jaunuose metuose
tapo įmesti baigt gyvenimo
dienas už geležinių durių.
Iki dar jaunas ir viltiję stip-
rus, vis manai, guodiesi, bene
permaina užeis, bene paliuo-
suos kada. Bet daugumas
amžj praleido, paseno, ir i
svuliotos vilties vieta, tam-
si desperacijos šmėkla atslin-
ko kapo bausis siaubunas,
užbaigdamā nelaimingo ka-
linio dienas.....

Kadangi daugelis bran-
giųjų draugijų iš tolimų šios
šalies valstijų teikēsi išgirst
nelaimingo kalinio balsą,
kadangi daug ir pavieniū
geraširdžių žmonių prisidė-
jo su gana stambia auka
prie gelbėjimo manęs, tad
labai nuolankiai maldaučia
visų, priimt kartą ir giliai
atjaučiantį padėkos žodį
nuo manęs. Padėkos, kuriai
tinkaučiai išreikt truksta
man žodžių. Rodosi tik tas
gali įsivaizdint skaudų žmo-
gaus likimą, kuriam vergi-
jos retėžiai iki pabaigos am-
žiaus reiks nešiot, kuris
daug nelaimingų gyvenimo
smugių pats yra panešęs.
Brangūs viengenciai, jusų
aukos, jusų morališka para-
ma, jusų abelna prielanku-
mo dvasia, teikē man viltį,
šį žiaurų skurdą bevilk, kai-
po per tamsius rukuš, mažas
aušros spindulis siekē ir
gaivino desperacijos, plėšo-
mą mano širdį ir sielą.

Pirmutinis atvejis išgavi-
mui man laisvės pasiliko be-
gerų pasekmių! Gaila, bet
trukstant finansiskų spėkų
—grašių, nebuvo galima ge-
riau nė tikėtis. Antru kart
bandant bus galima laimēt,
bet ką daryt, kad truksta
grašių! Nuo jus, brangūs
viengenciai, priklausō tad
išrīšimas šio klausimo. Ju-
sų labdarybės dešinē gali at-
rīšt man amžinos mano ver-
gijos pančius ir suteikt liuo-
sybę, kurią daugeliui metų
esu nustojęs. Laisvę atga-
vęs aš pilnai atsiteisiu už
jus sušelpimą; kur bus ga-
lima, pinigiskai, kitaip, raš-
tais, ir viešu veikimu. Ant-
raip virtus, jeigu man skir-
ta bus baigt gyvenimo dien-
nas už geležinių durių, jeigu
pagelbos nuo jus negaunant
reiks gyvam sūpat kalėjime,
tad koki nuopelnai draugi-
jai, vsuomenei, ir bent kam,
iš betiksliai nukankinto žmo-
gaus?...

Tadgi, brangioji lietuvių
visuomene, draugijos ir pa-
vienės ypatos, kurių širdyje
žmogiskumo jausmai nėra
užgesę, prisidėkite su auka,
kita, prie šio praklausos ir
labdaringo darbo, už ką aš
jums nemirtingą dėkingumą
savo sieloj nešiosiu.

Jonas Lušinskas.
P. S. Sekretorius komite-
to, kuris šį reikalą veda i
kuriam jus malonēsit aukas
siųst, randasi po šiuom adre-
su: A. Abramavičia, 1516 S.
4-th St., Philadelphia, Pa.

PRIPAŽINKIME
LIETUVĄ SAVO
DARBAIS.

Per daugel metų lietuviai
pasauliui buvo mažai arba
visai nežinomi. Lietuva
buvo nutrinta nuo žemlapio
arba ir jos piliečiai buvo pa-
saulio pamiršti. Bet štai
kilo pasaulinė karė, kurios
žiaurios audros negalėjo pra-
eit nepalikusios žymių. Tos
karės viesulos nunešē Rusi-
jos despotizmą, nutrenkē
kaizerio galybę, ir tuo pačiu
laiku išjudino mažųjų tau-
tų vergus, kurie per ilgus
metus svetimą jungą vilko.
Tie vergai arba mažosios
tautos, pajutusios progą pa-
siliuosuoti iš po svetimo jun-
go, trenkē vergijos pančius
ir iškėlusios savo vėliavas
paskelbē pasauliui, jogei to-
liaus atsižada vergaut!

Tarpe tų mažųjų tautų
šiandien randasi ir mūsų
brangioji Tėvynė Lietuva.
išskėlė savo nepriklauso-
mybės trispalvę vėliavą, ku-
ri ištvermingai nešama į lai-
svės skaisčia ir garbinga ateitį.
Tą Lietuvos trispalvę
per daug metų užmirštą ir
paniekintą, jau pradeda pa-
žinti ir gerbt svetimos tau-
tos, pripažindamos tiesą Lie-
tuvai gyvuot nepriklauso-
mai.

Tad broliai ir sesers, A-
merikos Lietuviai! Jeigu
jau svetimi pripažįsta tiesą
mūsų tautai but nepriklauso-
soms, tai juo labiau patis
turime pripažint savo Tėvy-
nei laisvės tiesą ir pradēt
jai atsispirt nuo tų, kurie iš-
nauro nori pavergt ją. Pri-
pažinkime tą tiesą ne žo-
džiais, bet darbais, teikdami
Lietuvai paskolą.

Tas, kurs šiandien nesko-
lina Lietuvai, jis nepripažįs-
ta tiesos Lietuvai but laisva.
Toki yra šalininkai tų, ku-
rie išnauro Lietuvą nori

pavergt. Ne! Lietuvos sunų
dukterų tarpe neturi rastis
tokių, kurie savo motinai
pražūt skirtų. O jeigu ir
—randasi nenorinčių paremt
Lietuvą taip svarbioje va-
landoje, tai jie nėra laisvi
lietuviai, jie yra vergai va-
karykščių engėjų, kurie jų
kilnią dvasiā ir laisvės nuo-
vokā amžinai sugadino.

Visų, kurie jaučiasi Lais-
vos ir Nepriklausomos Lie-
tuvos sunų ir dukters, yra
šventa priedermė tuojaus
be jokio atidėliojimo pirkt
Lietuvos Laisvės Paskolos
bonų, ir tuomi paremt savo
brolius Tėvynėje, atgaut
Lietuvos sostinę Vilnių ir
kitas lenkų užimtas Lie-
tuvos teritorijas.

L. P.
KAS GERIAU?
Daugelis lietuvių dairoši
neramiai, ir bijo, kada iš-
girsta pasiūlijimą pirkt Lie-
tuvos paskolos bonus. Kas-
žin, sako jie, ar tik neprapu-
lts tie pinigai. Kasžin, ar
bus kas iš tos Lietuvos?

Bet vietoje tų klausimų
toksai svyruojantis musų
brolielis turētų sau užduot
štai kokius klausimus: Kas-
žin, kas geriau: Ar dabar
paskolint savo Valdžiai ir
paskui su gerais nuošim-
čiais atsiimt, ar dabar to ne-
padarius, paskui tuos pini-
gus ir dar su dideliu priedu
atiduot lenkams, pavidale vi-
sokių baumų, revkvizicijų,
o vėliau niekad nepabaigta-
mų didelių mokesčių ponų
karalijos nandai? Kas ge-
riau: ar dabar savo paskola
užtikrint Lietuvai gyvybę

ir skaisčių ateitį, ar geriau
lai už tuos kruvinus mano
centus Amerikos turčiai
naujus milijonus sau dirba-
o man; kaip ikišiol, taip ir
toliau, lai niekina, stumdo ir
išnaudoja; gi pati Lietuva
lai sau žuva be mano pagal-
bos ir lai vėl ponas lenkas
ateina į Lietuvą ir užveda
savo tvarką?

Ir lai nē nemėgina tas
musų brolis atsiskirt, kad-
girdi, lai Lietuva žinosi, lai
gelbsti pati save, savo pa-
jiegomis. Jisai negrįžš ten-
nai. Brolau! Argi tu nenu-
manai, ką reikštų Lietuvai
lenkų jungas? Su unija
gavę drauge keliatą desēt-
kų milijardų "polskų" sko-
lų, Lietuvos žmonės per
amžius dejuotų po vargų le-
tena. Sakysi, tas bus nē šil-
ta, nē šalta. Tu čia sau gy-
vensi Laisvoje Washingtono
žemėje. Bet ne taip bus
brolau. Kada tavo tikri bro-
liai ir sesers maldaus tavę
Gelbėk, brolau, neišsiverčia-
me, žustame, neišsimokame
mokesčių. Tu negi busi kur-
čias ir beširdis. Tu išklau-
sysi jų maldavimų. Tu da-
linsies su jais savo dolia-
riais. O tie doliariai eis
lenkų kišeniu ir mokēs juos
ne vieni Europos lietuvių
bet mokēs ir Amerikiečiai.

Tad verčiau dabar sto-
kime savo broliams ir Lie-
tuvai pagelbon, sustiprinki-
me savo Valdžią ir savo bro-
lius kareivėlius, kad nelei-
sūt poniškas kiaules į dar-
ž. Visi pirkime bonus! L. P.
Kiekvienas bonas išgelbē
gyvybę kelių Lietuvos jau-
nikaičių!
Bonai—musų tautos pa-
jiegų saikas.

PO MEDŽIU

Malonūs broliai ir sesers! Praeitą kartą, kada mes buvome čia susirinkę ir kalbėjome apie savo reikalus, kitą vietą, kiti lietuviai turėjo prakalbas, tik ne po medžiu, bet po bažnyčia. Sako, kalbėjo ten tris kalbėtojai, ir jų pasiklausyt buvo prisirinkę nemažai lietuvių.

Eidamas pro "Amerikos Lietuvis" ofisą, ištolo pamaciau didelį burį lietuvių, susirinkusių ir žiurinti į langą. Mania, kad lange įstatyta koks nors žingėdus paveikslas, ar paskelbimas, tai žmonės jam prisžiūri. Viešnok, arčiau priejos pamaciau ką kitą. Lange buvo pridėta daug Lietuvos Laisvės Paskolos bonų, o augščiau jų pakabinta tobylė, ant kurios "A. Lietuvis" leidėjo parašyta: Jis sako, kad aš nepirkau Lietuvos Laisvės Paskolos bonų. Štai mano pirkieji bonai. Dabar tegul jis parodo, kiek bonų jis yra pirkęs.

Nuokart nesupratau kamė dalykas, todėl buriy įsižiūrėjęs vieną vaikina, paklausiau jo, ką tas viskas reiškia. Jis man paaiškino, kad po lietuviška bažnyčia buvo prakalbos su tikslu par davinėjimui Lietuvos bonų, kur vienas kalbėtojas, vieton agituo, kad lietuviai pirktų bonus, susirinkusiems lietuviams pasakojo, kad "Amerikos Lietuvis" leidėjas nėra pirkęs Lietuvos bonų. Tuomi melagingai įžeistas "A. L." leidėjas, visus savo pirktuosius bonus dabar išdėdo savo lange, kad parodžius, jog anas kalbėtojas melavo klausytojams jo kalbos melagingai apkalbėdamas netik jau savo artima, bet ir savo brolij - lietuvi. Paaiškines man visą dalyką, tas vaikinys dar pasisakė, kad jis daugiau niekad neis klausyt tų prakalbų, kurios bus rengiamos po bažnyčia, ir kiekvienam lietuviui patars neit, nes dabar aiškiai pamatė, kad ten kalbama neteisybė, melas, ir šmeižiama nekalti žmonės, kurie nuo pat savo jaunų dienų, dirbo ir dirba lietuvių ir lietuviųstės labui. Sako, jis gana gerai pažįsta "Amerikos Lietuvis" leidėją ir gana gerai žino, kaip jis nuo pat jaunystės visur ir visuomet lietuvius šveičia, tobulina, duoda jiems gerus ir naudingus patarimus. Nebuvo to susirinkimo apkalbėjimui visuomeniškų dalykų, kuriame jis nebutų dalyva-

vęs su savo naudingais patarimais. Nebuvo Naujoji Anglijoje prakalbų, kuriose jis nebutų kalbėjęs ir raginęs savo viengencius, prie apšvietos, prie šalies pilietystės ir naudingų darbų. Nėra kiekvietašės organizacijos, prie kurios auginimo ir stiprinimo jis nebutų prisidėjęs savo darbais ir žodžiais. Jis savo trusu kartą net Tėvynės Mylėtojų Draugiją išgelbėjo nuo pakrikimo. O dabar čia ot atsirado koks dykunas, nenusimanantis nieko apie naudingą darbą, apie lietuvių atbudimo praeities istoriją, melagingai, daugeliui žmonių girdint, apmeluoja ir žemina žmogų, lietuviams' daug gero padariusį ir dabar darančį... Tą pasakę, atsisveikino mane ir nuėjo sau šalin.

Jau kartą kalbėjome apie politikierius, dykaduonius, kurie neturėdami darbo ir nemokėdami nieko veikt, savo nuobodumo prašalinimui, kad sutrumpinus sau nuobodų laiką, jieško sau šalininkų, kad su tų pagelba pjudyt vienus su kitais, ir išto turėt sau smagumo ir juokų. Dabar parsieina ir vėl tokius politikierius prisimint, nes pastarasis atsitikimas, tokio politikieriaus mėginimas paniekint žmogų, to ne užsitarnavusį, verste verčia kiekvieną, paklaust savo sąžinės, ką toki žmonės verti, kurie vieton mokint žmones meilės, artimo meilės, doros, sutikimo ir ramaus gyvenimo, viešai, žmonių susirinkime, netik kad krikščioniškos meilės jo klausančiuosius nemokina, bet melagingai apkalba žmogų, peržengdamas pats ir gundydamas savo klausytojus peržengt aštuntąjį Dievo prisakymą, kuriame yra pasakyta — nekalkbėkite neteisings.

Neteisingas žmogaus apkalbėjimas yra labai didelė nuodėmė ir jos vengia kiekvienas doras žmogus. Žmogus, kurs kalba neteisybę, yra dideliu nusidėjėliu, kurs savo nuodėmės atleidimą gaut niekur negali, kaip lygiai negali jis sugaudyt savo melagingus žodžius, išsistautus žmonėms girdint. Žmogus, kurs peržengia aštuntą prisakymą, kurs neteisingsai apkalba žmogų, yra nedoru ir pavojingu. Nuo jo kiekvienas privalo šalintis, nes toks žmogus kartą papildęs neteisingo kalbėjimo nuodėmę, ja yra jau už-

sikrėtęs ir nuo jos jau ne atpras, bet jon bris kaskart giliau, prie jos pripras labiau, net galiaus, be jos niekur neapsieis. Pripratęs jis prie neteisingo kalbėjimo, kur jis tik eis, ką jis tik veiks ar kalbės, vis bus neteisybė. Ar jis kalbės iš estrados, ar kalbės bažnyčioje, be melo, be neteisybės žodžių, jis niekur neapsieis. Neteisybę kalbantis žmogus buva neteisingu liudininku, kreivai prisiekiančiu savo artimo skriaudai. Jau nekartą yra buvę atsitikimai, kad dėl neteisingu liudininkų, kurie net prisiekė kreivai, savo neteisingu žodžių tvirtinimui, ir todėl nekalti žmonės buvo ištremti, į kalėjimą įmesti arba ir nužudyti, tik pasidėkavojant neteisingsai kalbantiems žmonėms, neteisingsiems liudininkams, kurie už pinigus ar kokius prizodus, liudijo ir kreivai prisiekė, liudydami visai nežinodami nieko apie dalyką, kurį teismas nagrinėjo..

Žmonės neteisingi, melagingai ar neteisingsai kalbanti, nuo pat kuklystės, priprant prie neteisinybių, tik pasidėkavojant jų auklėtojams ir globėjamas, kurie jo doru išauklėjimu nesirupina. Tankiai tėvai turi sau juokų, kad jų vaikas meluoja, o kartais net ir džiaugiasi, kad vaikas meluoja gudriai. O jie nežino, kad jie tuomi auklėja žmonijai didelį naudėlį. Iš mažens žmogus pripratęs prie melagysčių, jis tikrai išaugs nenaudėliu. Melagis nėra pavojingu, kol jis nėra pilnai suaugęs, bet kuomet suauga, pilnai subręsta savo kuno vystymesi, jis jau yra pavojingu. Iš pradžių jis yra tik paprastas melagis, toliau jau jis meluoja skriausdamas ir pažemindamas nekaltus žmones, vėliaus linksta prie vadystės, prie neteisingo liudinimo ir kreivos prisiegos, galiaus virsta nepataisomu kriminalistu, kurį jau nē vaistai ne pagydo, nē teismai ne atgrasina. Ir tokiu budu žmogus doriškai žuva, ir tai tik pasidėkavojant savo tėvų, savo auklėtojų ir globėjų ne išmintingumui, kurie nesuprato pavojaus savo auklėjimam ir globiamam žmogui, negrėsė jį nuo neteisingo kalbėjimo, nuo melagystės ir ji nemokino, nepratino bu teisingu ir nemeluot.

Pas kulturiškus, pas apšvietus žmones, vaikai nuo

pat mažens yra pratinami prie teisybės ir jei buna kada susekti melagystėje, buva užtai baudžiami. Suvienytų Valstijų didis žmogus Jurgis Washington, kol gyvas buvo, atminė savo tėvo rustumą, kurs nebaudė jį už nukirtimą vyšnaitės, bet baudė už neprisipažinimą prie savo nepagirtino darbo, ir kiekvienam sakė — nemeluok.

Tarpe mūsų, šiadien vienas kito pavadinimas melagiu yra mažmožiū ir tai priprastu. O pas apšvietus žmones melagiu pavadinimas yra didžiausiu įžeidimu, didžiausiu paniekimui. Kodėl? Todėl, kad apšvieti žmonės labai bjaurisi melagystėmis ir melagiais, su prasdami jų pavojingumą, bjaurumą ir blėdingumą.

Todėl, malonūs broliai ir sesers, kurie šiadien esate čia susirinkę po šiuo medžiu, prašau jus, vardan doros, vardan žmoniškumo ir teisybės, kiek galite ir pajiegiate, vengkite neteisingu kalbų, melo. Nekalkbėkite neteisingsai patįs, grėškite nuo to ir savo vaikučius. Nepavelykite jiems neteisybę kalbėt nē prieš jus, nē prieš savo draugus. Atminkite, kad melas, neteisinga kalba, yra didžiausia doriška nuodėmė, daranti ne atlyginamą skriaudą žmonijai ir nešanti prapultį pačiam melagiui. Atminkite, kad melagai išauga tik iš žemai doroj stovičių žmonių. Jūs nenorite pasilikti tokiais, rupinkitės ir stengkitės, kad jų vaikučiai išaugtū dorais žmonėmis, ir liktūsi žmonėmis naudingais.

Bukite patįs teisingi ir stengkitės pažint neteisings žmones ir nuo tokių šalinkitės. Nežiurėkite kuomet toki žmonės yra, bet gerai ištemykite ko jie jus mokina ir kur jie jus veda. Nepaisikite kas tokiais žmonėmis yra — kunigas ar ubagas, kriaučius ar šiaučius, jus mokintojas ar samdininkas. Nepaisėkite, kad kas ten gražiau už jus apsirengęs ir gandržiai pavalgęs, minkštaranakis dykunas, ar apdrisėkęs darbininkas. Kas jis nebutų. Neklausykite jo tik tam, kad jis kalba, bet klausykite ir pažinkite ką jis kalba ir kur jis savo kalba bando jus nuvest. Gerai pagalvokite ir patėmykite, kad jis jus nenuvestų į dorišką prapultį, iš kurios jums ir jusų vaikams nebutų galima išbrist.

Jeigu girdėsite prieš jus kalbantį neteisingsai, ir tuomi gundantį jus prie neteisinybių, neklausykite jo. Jeigu girdėsite kalbant kokį gaudagrašį, ar politikierių, kurstantį jus vienus prieš kitus, peikiantį jusų draugijas, jums gerai žinomus gerus žmones, protestuokite prieš juos. Bet protestuokite išmintingai. Nekalkbėkite rėksmą, nesibelskite ant vietos, nekalkbėkite garsiai tarpe savęs, ir nedarykite sau juokus, nes taip elgiasi nemandagiai išauklėti žmonės, kurie savo pasiėlgimais duoda darbo ir policijai, ir teismams, ir melagiams laikraščių korespondentams. Bet visi, ramiai pakalkite iš savo vietų, ir išeikite laukan, nieko nesakę. Tai bus jusų iš-

LIETUVIAI AMERIKOJ

Cleveland, Ohio. Labai tankiai pasitaiko patėmyt šio miesto korespondencijas tuluose laikraščiuose, kaslink draugijų veikimo, bet niekada nieko ypatingo nemačiau parašyta apie Amerikos Lietuvių Piliečių Klubą. Šis klubas yra suorganizuotas pabaigoj 1919 metų ir 1920 metais jis turėjo 263 narius. Bet pastaruoju laikuku nariai labai sumažėjo iš priežasties bedarbės, nes vie ni išvažinėjo į kitus miestus, kiti į Lietuvą ir t. p. Bet kurie likosi, tai uoliai darbuojasi politikos reikalais. Čia prie progos pabrėšiu apie ne kuriuos klubo nuveiktus darbus. Virš minėto klubo daugiau kaip 100 narių gavo pilnas pilietiškas popieras; visas išlaidas apmokėjo klubas iš savo izdo, kaip tai mokiniojui ir liudininkams. Tas klubui kainavo iki 300 doliarų. Taigi per klubo pasidarbavimą tapo numesta taksų mokestis nuo Lietuvių salės vieniams metams. Tokių darbų butų negalėję atlikti pavieniai žmonės. Bet klubas tą viską padarė.

Taigi matome, kad mums reikia visiems laikytis išvien, kurie manome ant visados pasilikti šioje šalyje. Tokiu budu daug ką gero galėsime nuveikt. Atminkime, kad mes gyvename laikuose nepasitikėjimo viens kitam, užtad ir mes neturime tikėtis, kad kas kitas svarstys mūsų reikalus. Mēs turime patįs visur dalyvaut. Jau tie laikai praėjo, kuomet žmogus ranka pamodavo, sakydamas: "Kaip padarys kiti, taip bus gerai ir man." Aš prašyčiau visų piliečių ir ne piliečių, kurie mano but piliečiais, prisirasyt prie čia minėto klubo,

mintingas protestas, prieš kurį nē sakyt nieko, nē pykt toks politikierius — pjudytojas, negalės. O jus jam aiškiai parodysite, kad suprantate ir pažįstate jo veikimo peiktinumą, pasirodysite, kad mokate išmintingai pasielgt su jusų klaidintoju. Jeigu jusų samdininkas kalba prieš jus, jus kiršindamas vienus su kitais, neteisingsai apkalbėdamas vieną ar kitą žmogų, ypač lietuvi, kas jis nebutų, pramoninkas ar paprastas darbininkas, ir apkalbėtų tik tam, kad jį pažemintus ir save pasistačius jusų vadu, vienu žodžiu jam ramiai pasakykite, kad nešitam darbu jį samdote. Samdininkas tegul veikia tą darbą, kuriam jus samdote, o pašaliniam darbam yra kiti darbininkai, kurie tuos darbus moka veikt be svetimos skriaudos, bėteisingų žmonių apkalbėjimo ir jų niekinimo. Samdininkų mums netruksta. Jei vienas nenori, ar nemoka veikt darbą, prie kurio jis yra samdytas, jo vieton bus kitas Gi darbininkų, kurie dirba naudingus darbus mūsų visuomenėi, be atlyginimo, mums truksta, todėl šiuos mēs turime guodot ir brangint, nes jie mums yra naudingi ir reikalingi.

Žmogus.

toliku budu daug ką gero galėsime nuveikt. Kaslink mūsų čia apsigyvenusių reikalų, labai yra papeiktina, kad nekurie per pasidarbavimą klubo, gavo pilietiškas popieras ir dabar nenori priklausyt prie klubo.

Visi yra prašomi ateit ir prisirasyt, kaip pilni piliečiai, taip ir norinti pastot piliečiais. Jeigu manome pasilikti šioje šalyje ant visados, tai butinai turime tapt šios šalies piliečiais, susirist į vieną ryšį ir dalyvaut visuose politikos reikaluose.

Klubo Korespondentas
A. P.

Bridgeport, Conn. Connecticut apygardoje pasirodė raudonoji "epidemija." Pirmiausia apsiėiskė ji Waterburyje. Šiomis dienomis pasirodė šioj kolonijoje, kad užkrėst šv. J. K. Draugystė. 21 d. Rugsėjo pripulė susirinkimas. Atidarius salės duris, pasirodė nepaprastas dalykų lykas: Visos sienos apmalytos lapeliais ir ant kiekvieno sėdynės po vieną. Paėmęs ir skaitau. O gi žiūriu, kad tai "komunistų" "raudonoji epidemija," kuria stengiamasi užkrėst Amerikos lietuvių visuomenę, agituojuant prieš Lietuvos valdžią ir prieš L.L.P. Bonus.

Minėta draugija apsvačius savo bėgančius reikalus, emė jieškot vaistų apsigynimui nuo tos epidemijos. Pasirodė didžiausia kaltė tos draugystės, kuriai ta salė priklausio, kad leista tókus išgamas, kurie neturi mažiausio žmoniškumo ir supratimo ir tinka tik prie girių gyventojų.

Sv. J. K. draugija nutarė duot papeikimą salės savininkei, kad laiko tokius tarakonus, pasislėpusius plyšiuose, kurie nešioja tas bjaurias raudonas bakterijas.

Broliai lietuviai, darbininkai! Neprisileiskime to brudo, kuris vilioja mus prie rusiškos nagaikos. O ypač draugijos, imkite pavyzdį nuo augščiau minėtos šv. J. K. draugijos. Visur ir visuomet kelkite protestus ir valykite savo susirinkimų vietas, o tuomi tik apsiginsime nuo tos raudonos epidemijos.

Drogiškių Dobilas.

Cleveland, Ohio. Clevelando lietuvių tarpe yra didelis užmirimas, nes nieko ypatingo neveikiama. Kairieji daugiausia ką veikia, nes jie kiekviename šventadienyj turi savo išvažiavimus, su įvairiais pamarginimais. Bet vyčjai ir sandariečiai tai taip įsibailinę visokių vanagų, kad ir pasirodyt bijo dienos šviesoje.

Klerikalų "Prekybos Bendrovė" iš Bostono, išmėtė lapelius, kuriais garsina, kad turi laivų su nepaprastais dugnais, kurie laivą sulauko nuo jurių bangų supimo (!). Turbut ikišiol niekas negirdėjo tokio stebuklo, kad ir didžiausias vandens supimas, ar audros, negali laivą pajudint ant jurių. Toks pagarsinimas užžavėjo daugeli

lietuvių, ypatingai tuos, kurie jau kelis kartus keliavo per didjuri, nors ir didžiausiu laivu, vienok nebuvo liuosu nuo supimo. Net ir aš tuomi užsinteresavau ir apsilankiau pasiteiraut pas klerikalų "Prekybos Bendrovės" vietinį atstovą Šliakaitį, kuris man tvirtino, kad ištikrujų teisybė, kad toki jų laivai plaukioja tarpe New Yorko ir Liepojaus "Baltic American" linija.

Taip man tikrino ir dar davė pūndą tų apgarsinimų, kad ir kitiems jų priduo, kurie nori ką nors labo "lietuvių tautai padaryt." Ant galo užsibaigia tas lapelis tokiais žodžiais: Ties tavo pinigai atneš tau gerą pelną ir Lietuvos atstatymui. Kada sugrįžšime, tai jau rasime, ant ko sudėjome sunkiai uždirbtus pinigus, per gabius ir mokintus lietuvių Prekybos Bendrovės veikėvis, kurie nunešė Lietuvos piliečiams daug linksmybės, iš kurių nevienas amerikietis seniai žinutes gavo.....

J. J. Žilis.

Hart, Mich. Mūs kaimo ukėse šiuosmet labai truko lytaus. Bet javi atrodė nebologausia, tik dėl didelių sausumų avižos buvo visai menkutės. Dabar lytaus turime užtekinai.

Naujų ukininkų šiuosmet pas mus atvyko tik tris. Atvažiavusių pasižiūrėt buvo gana daug, bet dėl stokos lytaus javams blogai išrodant, pasižvalge, išvažiavo atgal, iš kur buvo atvažiavę.

Aš savo ukę pardaviau, tik dabar nežinau ką veikt. Tėvas kviečia į Lietuvą, bet tuom tarpu dar nėra noro keliaut, reiks galbut paštut čia iki pavasariu, tik bėda, kad dabar darbas neinan, nėra ką veikt. Vienok reiks dar ant vietos but, kol javus nusivalysiu.

Ignas Smetona.

Detroit, Mich. Ir Detorito lietuviai veikia... 12 d. Rugsėjo, po No. 2282 prie 23 gatvės iškilo muštynės, kuriose panaudota visoki įrankiai ir ginklai, koki tik buvo galima sugriebt. Pasibjaurėjimo arenoj žuvo vienas iš tos kuopos, 35 metų amžiaus Petras Grucevičius. Žmogžudystoje kaltinamais policija suėmė: Kazį Šukaitį, 32 metų, Matjošų Juozaitį, 35 metų, Adomą Kelminčių, 39 metų, ir Paulių Buscavage (Bucevičių?) 51 metų. Jie visi yra kaltinami nužudyme Petro Grucevičiaus. Suimtiniai policijai pasakojo, kad pirmiau muštynių buvusi didelė gėrynė, nes degtinės ant vietos buvo kaip vandenis. Policistai įdavė ženklų pinigą Kilminčiui ir Bucevičiui, kad tie nuėję nupirktų degtinės, idant paskui butų galima daryt kratą tuose namuose kur žmogžudystė atsitiko. Bet pasiuntiniai sugrįžo degtinės negavę.

"Detroit Journal"

Lietuviški bonai, tai geriausios Plytos Lietuvos nepriklausomybės rumams statyt.

*****

Po poros metų tie, kurie dabar neperka bonų, neturės kur akių dėl sarmatos dėt.

APIE IVAIURIUS DAIKTUS

Mama, tavo apsakymas apie garsius gydytojus man labai patiko.

Vaikeli, pereitą savaitę mes dar neužbaigėme kalbėti apie mokslą gydymo, apie garsius vyrus, kurie tą mokslą išauklėjo iš burty ir primityviškumo.

Vėlesniais laikais Europos gydytojai pametę tikėtį senoviskus burtus, pradėjo jį šiek tiek tikro budo gydymui. Atėjo pasaulinis garsus vyras vardu Ambroise Pare, francuzas, budamas jaunu gydytoju, nuėjo tarnauti kariūnėn; tai buvo pradžioje šešiolikto šimtmečio. Karėse jis pasirodė labai gabiu gydytoju žaizdų. Jis net rūpinosi gydyt savo visa atyda, bet jieškojo budo, kaip sumažinti skausmą sužeistųjų. Pirmiau, kada nuėjo žmogui koją arba ranką, gyvos mėsos reikėjo deginti su karšta geležė, kad užlaikyt bėgantį kraują. Pare sumanė netokį skausmingą buda. Jis užrašiojo kraujo gislas ir tokiu buda užlaikė kraują. Jis atrado ir daugelį kitų pagerinimų prie gydymo ir savo išradimus surašė į knygas, kad žmonės, kurie seks jo keliu, atrastų ir žinotų ju gerus sumanymus. Jo laikuose atsizymėjo ir kiti gydytojai. Jonas Caius, Anglijos karalienės Marijos gydytojas ir Vesalius, kuris tapo gydytoju Anglijos karaliaus Karolio V, buvo pasekmingi gydytojai ir mokintojai.

Metuose 1578 gimė garsus žmogus William Harwey, kuris pirmas suprato, kaip kraujas cirkuliuoja žmogaus kune. Iki jo laikų apie tai gydytojai neturėjo jokio supratimo. Jis gimė mieste Folkestone, Anglijoje, iš turtingų tėvų, kurie išgalėjo jį leisti mokyklon į Padua, Italijoje. Ta mokykla stovėjo aukščiau už kitas mokyklas.

Ten Harvey pabaigęs mokslą, nukeliavo dar į Bologna, vėliau į miestą Pisa, ant gallo sugrįžo į Cambridge universitetą, Anglijoje, kur jis pirmiau jau buvo mokinęsis. Jis gavo gydytoju laipsnius abejuose minėtose mokyklose. Italijoje budams jis girdėjo lekcijas garsaus Galileo apie naujai išrastas tiesas mechanikos; jis girdėjo lekcijas ir Fabriciaus iš Aquapendente, kuris išrodė, kad kraujinės gislos turi galybę varymo kraujo ir reikalingas dalis kuno. Garsiausi gydytojai egzaminuodavo žmogaus kuną ir negalėjo suprast, kaip kraujas vaikščioja visur ir kodėl. Harwey pirmas atrado, jog širdies mušimai pompuoja kraują ir priverčia ju tekėjimą po visą kuną. Iš karto visi gydytojai jį pasiepė ir tik po ilgą laikui

visi persiėmė ir suprato, kad Harwey'o suradimas buvo teisingas ir atidarė duris kuno supratimui. Dar jam gyvam garbę užtai atidavė, kurie pirma pasityčiojo. Vienok dar buvo daug kas paslėpta ir nesupranta ma.

Vėliau atėjo ant svieto garsus vyras Jonas Hunter, gimęs 1728 metuose, Lanarhire, Anglijoje. Iš jaunu dienų jis buvo tingus ir niekad savo lekcijų neįsmoko, bet vėlesniuose laikuose parašė neapkreipiamai daug brangių veikalų pjaustymo ir gydymo moksle.

Pirmaisiais jis pradėjo gyvenimą, kaip staliaus pagalbininkas, bet vėliau metęs tą amatą, atvyko į Londoną, kur jo brolis 10 metų už jį vyresnis, jau buvo gydytoju. Williams prisidėjo prie savo brolio, pagelbėjo jam ką galėjo ir pradėjo pamėgti gydymo profesiją. Jis pradėjo mokintis ir istojė į šv. Jurgio ligonbutį, budamas dvidešimts aštuonių metų, pastojė pjaustytoju—gydytoju. Vėliau istojė į kariūnėn. Po trijų metų sugrįžo į Londoną kaip pagarsėjęs gydytojas. Kiek turėjo jis sutaupinę pinigų, praleisdavo juos pirmimui gyvulių pjaustymui ir mokinimuisi prilyginamos anatomijos, panašumo kuno subudavimo, kas davė jam labai daug supratimo apie žmogaus kuną. Tas pats dar ir šiandien daroma gydytojų. Jie norėdami ištirti vaistus, pirmiausia juos vartoja gyvuliams. Tą pat daro ir su pjaustymu — operacijomis. Abudu su broliu Jonu darbovosi laikydamis prolekcijas ir mokindami jaunesnius gydytojus. Vėliau jis tapo gydytoju karaliaus. Daug dalykų jis atrado ir perdavė žmonių žiniui.

Vienas iš Jono Hunter mokinių buvo Edwardas Jenner. Jis gimė Berkeley Vicarage Gloucestershire, Anglijoje, 1749 m. Jis gyveno savo giminėje ir per dvidešimt metų darbovosi, kad pažint rauptų ligą ir išrast nuo jos vaistą. 1798 m. jis budamas 49 metų, paskelbė pasauliui savo išradimą, skiepijimą nuo rauptų.

Jis tikėjo, kad jo išradimas pralains raupus. Daugelis gydytojų jam buvo priešingi, dauguma ir dabar dar priešingi. Vienok po metų laiko didesnis dalis gydytojų jo išradimą pripažino geru, skiepijimas nuo rauptų prasidėjo but vartojamas visur, tarpe civilizuoju žmonių. Jis gavo garbės ženklus iš įvairių šalių. Anglijos parlamentas paskyrė jam 150,000 dol. Pirmą rauptų epidemiją nušluodavo tukstančius žmonių, dabar baimės su raupais nėra.

Vėliau gimė žmogus, kuris sumažino žmonių skausmus. 1811 m. gimė Jokubas Y. Simpson, iš vargdienu žmonių, kurie gyveno iš duonos kepimo, Škotijoje. Vienok jo tėvas, matydamas gabumą savo sūnaus, leido jį mokintis. Vaikinas mokino-

si ir gelbėjo savo tėvui, prieduonos kepimo. Kada buvo 14 metų, istojė į Edinburgo universitetą, ir iki dvidešimts pirmų metų užbaigė gydytoju mokslą. Jaunas gydytojas Simpson, labai buvo liudnas, matydamas, kiek žmonės nukentė skausmų dėl pjaustymo skaudulių.

Pjaustymas jau buvo pasiekęs gana augštą laipsnį, bet daugybė žmonių žuvo, neišlaikydami pjaustymo skausmų. Jam parupo, kaip padaryt, kad žmonės neįstytų skausmų. Jis dagirdo, kad Amerikoje vienas gydytojas, vardu W. T. G. Morton pradėjo vartot eterą užmigdinimui žmogaus nervų. Nors Simpson ir pats mėgino eterą vartot, bet jis tuom nebuvo tikras. Jis manė, kad galima kas nors geriau išrast. Daug dalykų jis mėgino, bet vis be pasekmių. Vieną kartą jis prikėpė kloroformos ir užmigo labai sunkiai. Prabudęs pagyrė, kad tai yra'geras vaistas nervų numariniui. Tas atsitiko Lapkrityje, 1847 metuose.

Simpson budamas geru gydytoju, pirmas pradėjo vartot kloroformą prie išpjaustymo skaudulių. Kloroforma pasirodė pasekminga. Jis padarė operaciją Edinburgo ligonbutyje, dideliame gydytojų susirinkime. Jo operacija pasirodė labai pasekminga, ir nuo tada visi gydytojai Europoje, pradėjo vartot kloroformą. Amerikoje vartojama daugiau etero. Nuo išradimo kloroformos vartojimo užmigdimui ligonių, prasidėjo daug daugiau ir pjaustymų. Bet pasirodė ir daug daugiau mirčių. Žmonės bijojo operacijų, net ir gydytojai pabugo, nes matė labai daug kankynių.

Liudvikas Pasteur, francuzas gimė 1822 metuose, iš vargingų tėvų, jo tėvas tarnavo Napoleono armijoje; parėjus iš armijos pradėjo odas išdirbinėt. Liudvikas labai mylėjo savo tėvus, kartais, palikęs mokyklą grįžo pas tėvus, kad nusiramint. Tame laike mikroskopas tapo gerai patobulintas Juozapo Liester'o. Liudvikas Pasteur pasinaudodamas mikroskopu, pradėjo tyrinėti mažus, akia nematomus gyvūnelius. Jo draugai sakė, kad tyrinėjimas tų mažniekių nieko daugiau nevertas, tik laiko praleidimas veltui. Liudvikas Pasteur buvo sumanesnis už juos ir savo tyrinėjimų nepametė, kol neatvėrė duris į gamtos slapybes. Pasteur atrado, jog alus, vynas ir pienas, palikti atidengtais, surugsta delto, kad milijonai mažų gyvūnų iš oro prisigriebe į šiuos skysčius, padaro chemišką permainą. Rodos tai nekoks išradimas, bet kaip daug gero jis pasaulyje padarė. Kada Pasteur atrado, jog maži mikrobai iš oro padaro pieną ir alų rugščiais, Juozapas Lister padarė tokį išvedimą, jog tie maži mikrobai netik pienu suringina, bet gavę į žmogaus žaizdą, gangrina ją užkrečia. Jis matė, kad žaizdos, kur nėra prakirsta oda ir kur mikrobai neprisigriebia, visada pagija greitiau. Bet kur jie prisigriebia prie atvirų žaizdų, pudo ir nuodią kuną. Todėl Lis-

ter jieškojo progos, kaip apgint žaizdą nuo mikrobu ir padaryt pjaustymą — operaciją, pasekmingomis. Taip jis pradėjo vartot ant žaizdų drūtą karbolišką rugštį. Tas sulaiškė gangriną, bet sulaiškė ir greitą kuno gijimą.

Cia Lister sumanė anti-septišką operaciją, apsigynimui nuo mikrobu, laike pjaustymo. Kad greičiau kunas gytų, pradėjo vartot silpnesnes rugštis, vėliau sumanė leist tam tikras dujas į atmosferą ir joje užmušt kenksmingus mikrobus. Tokiu budu padarė operaciją nepavojingomis. Sutaupino daugybę gyvasčių, atnešė neapsakomą pagalbą žmoniui.

Nemuno Sunus.

Skelbimai praėjusiose Amžiuose.

Kiekvienam iš skaitytojų yra žinoma, ką reiškia paskelbimas. Jų pilni laikraščiai, o kaip tuluoose angliškose dienraščiuose, tai apskaitelbimų, mažai paskelbimų, ir yra.

Paskelbimai vienok nėra vėliausiu žmonių išmislis, nes jie jau naudota labai seniai. Profesorius Robinson išvertė keturis tokius paskelbimus, atrastus griuvėsiuose miesto Pompea, kurs prieš 2400 metų tapo sunaikintas vulkano ugnies, kurs priklausė Rymo cesorystei; vulkanas jį sunaikino 79 m.; Kristui užgimus. Tais laikais žmonės savo skelbimams neturėjo laikraščių, nės spautuvių, todėl skelbimus iškalavo ant akmeninių plytų ir tas statydavo kur praeinamose vietose, kad praeinanti žmonės jas matydami, perskaitytų.

Vienas tokių skelbimų, surastų profesorius Robinson, skamba: "Nuo 1 d. Liepos leidžiama nuomon mažą dirbtuvėlę su gyvenimo kambariu viršui. Apart to leidžiama nuomon dailus kambariai Auriaus Polio plote, Gneus Marius jų savininkas." Antras skelbimas: "Vagis prašo balsuojančius, rinkt edilium (valdininku) Valia." Trečias skelbimas: "Išrinkite Pobliaus Furius, mieldžiū visų, nes jis yra geru žmogum." Ketvirtas skelbimas: "Pavogta varinis katilaitis. Kas jį sugrąžins, gaus 65 sestercijas, o kas sugaus vagį, gaus daugiau."

Šitie problematai parodo, kad ir praeityje, labai seniai, žmonės nebuvo liuosais nuo politikieravimo, vagysčių ir kitokių šunybių, kaip kad ir šiandien.

Gyvunų instinktas.

Dauguma gyvūnų, ypač keturkojų, turi taip didelę išmintį ir protą, kad juomi pralenkia net žmogų.

Paprastosios katės, nujaučia savo ateitį, ir todėl, jausdamos nepageidaujamas pasekmes, slepiasi ir liudi. Jos taipgi turi gerą nuovelį ir jai pasitarnaujant, atlieka tolimas keliones. Beveik kiekvienam žinoma, kad katė norint nusikratyt, nors ir toliausia, ją išnešus, ar išvežus, ji visada grįžta senon savo gyvenimo vieton. Neseniai New Yorke tulas Alhunger, norėdamas nusi-kratyt nekenčiamą katę, įdavė ją savo pažįstamam, gy-

MADAME STORČ.

IR JOS DARBAI PASAULINĖS KARĖS METU.

Surinko ir lietuvių kalbon vertė V. S. Jokubynas.

(Tęsa)

Laikui slenkant, žmonės, kurie jieškojo sau kokios paramos pas karės ministerį, pradėjo ją lengvai gaut pas žoną. Net aristokratai pas ją ėjo malonių jieškodami. Patėmyta, jog ypatos, kurios patiko Mm.Suhomalinov, buvo lenkiamos ir guodamos ir jos vyro, karės ministerio. Tarp tokių ypautų buvo daugelis Mme. Storč bičiulių. Vienu iš jų buvo žandarų oficerias iš Kijavo gubernijos. Kapitonas Mesojiedov, budamas atsitarnavusiu kareiviū, įgijo tokią mylistą. Pradžioje mobilizacijos jis perkeltų į kariūnėn, su pažymėta Petrograde vieta. Jis geidė eit į frontą. Sužinojo jis, jog savo tikslą lengvai galės atsiekt, jei pasiduos mylistai karės ministerio žmonos.

Mme. Storč interesavosi šiuom kapitonu, kurs buvo labai patenkintu, jog Mme. Suhomalinov'os draugė žadėjo pasidarbut jo reikalouse. Jiedu turėjo susiėjimū ir pasikalbėjimū. Kareivis galiaus išmilyto jį Storč ir ši prižadėjo jį užtart pas Mme. Suhomalinov. Jis geidė tik perkelti iš Petrogrado į frontą. Bet Storč žadėjo išsirupint jam ir pulkininko rangą. Ir po trumpam laikui, jis gavęs pulkininko rangą, tapo priskirtu prie 10 korpuso, kurs per Lietuvą turėjo išiveržt į Vokietiją, arba rytinę Prusiją.

Buvo tikima, jog Rusijos karvedis, didis kunigaikštis venančiam 200 mylių atstume nuo miesto. Tas išsivežė ir tiek. Bet po dviejų mėnesių katė parėjo savo senovės buveinėn, labai nuvargas ir išalkus savo kelionėje. Tyruose ir gyriose gyvenanti žvėrys vaduojasi savo vuoslės gabumu; jie suvuodžia medėją per penkias mylias nuo savės. Mat kiekvienas žmogus turi savo atskirą odą, paeinantį nuo savo kuno, savo buveinėn ir savo aplinkinį klimatą.

Lakstantieji gyvunai kurie yra prisirišę prie kokių aplinkybių kad ir toliausia, nuvežti, grįžta savo senon buveinėn. Paryžiaus gamtininkai darė bandymus su bitėmis, musėmis ir kitais gyvunais, su lakstančiais, kuriuos išvežta už kelių tukstančių mylių ir ten paleista. Jie nežiurint toluom ir kelionės kėblumy, visada sugrįžo savo senon buveinėn. Kuom naudojasi šitie gyvunai, suradimui sau kelio, mokslininkai dar nespėjo iš-tirt.

Nekitaip yra ir su paukščiais. Mės jau žinome, kaip tolimas keliones atlieka vasaros paukščiai ir rudenij grįžta iš ten, atlikdami labai tolimas keliones, nepaisėdami kelionės kėblumo ir pavojingumo. Mokslininkai nesuranda pas paukščius nės vuoslės, nės akies spēkų matymui didelėje toluomj savo kelionės, o vienok jie nepaprastai didelėje toluomj, prigimtas instiktas.

lengvai įeis Vokietijon su savo kariūnėn, bet netikėtai, Vokietijos karvedis Hindenburgas pradėjo teikt rusų armijai smugius, pataikydamas į pačius silpniausius punktus. Ir šitokio Hindenburgo ofensivo pasekmėmis buvo tas, kad visas Rusijos 10 korpusas, galima sakt, tapo išskintas. Rusijos karvedis, kunigaikštis Nikolajus, darydamas tyrinėjimus šito nepasisekimo, atrado, kad amunicija, kuri buvo siunčiama 10 korpusui, buvo taip sutaisyta, kad ne eksploduotų. Artilerija buvo neužtektina. Rezervos, kurių buvo reikalauta, atsiūta be šautuvų. Hindenburgas smulkmeniškai žinojo apie rusų kariūnėnės paskirstymą. Rusų kariūnėnės ėjimas pirmyn, virto bėgimu atgal. Tas buvo pradžia Rusijos puolimo.

Vėliau persitikrinta, kad Hindenburgas turėjo visus Rusijos kariūnėnės planus, kurie jam buvo taip gerai žinomi, kaip ir didžiam kunigaikščiu Nikolajui, Rusijos karvedžiui. Pasirodė, kad naujai paskirtas pulkininku Mesojiedov, buvo išdaviku. Jis budamas fronto priešakyje ir turėdamas su priešu susidurimus, suteikė Hindenburgui visas informacijas, kokias jis tik gaudavo paliepimais kariūnėnės patvarkymams. Išdavikas tuojaus tapo pakartas. Vėliau Rusijos valdžia pradėjo tyrinėjimus, idant patirt, kokiū budu informacijos ir planai pateko pulkininkui Mesojiedov, kurie buvo skirti ir teisingai priklausė tik vyriausiam karvedžiui, išimtinai. Tyrinėjimai nuvedė viršinkus tiesiok į Mme. Suhomalinov buduarą. Čia paaiškėjo, jog jau nuo seno laiko Rusijos kariškuoju ministerij buvo nepats Suhomalinov, bet jo žmona, kuri ant jo viešpataliau. Visi karės planai buvo peržiūrimi jos buduare, ir tik tada perduodami karvedžiams. Užsakymas ir išsiuntinėjimas amunicijos irgi nuo jos priklausė, nes karės ministeris jai leido visus paliepimus pasirašyt jo vardu.

Mme. Suhomalinov nėkaip negalėjo paaiškint, iškur ji emė pinigus savo labavimams, kurie paimdavo milžiniškas sumas. Lyginai ji negalėjo paaiškint ir tai, kodėl amunicija, vieton siust didžiam kunigaikščiu Nikolajui, į Vokietiją, pasiuntė į Maskvą ir Odesą, kur ji visai buvo nereikalinga. Tyrinėjimų pasekmėmis buvo tas, kad karės ministeris Suhomalinov teismo tapo pasmerktais visam amžium kalėjiman, bet jo žmona likosi išteisinta. Tuomi protarpiu kunigaikštis Sobakov, kurs likosi gyvu, gatvėje pasitiko Mme. Storč, kuri greitai su-prato artimą pavojų ir tuojaus išvažiavo iš Rusijos pirmiau negu tapo demaskuotais pulkininkas Mesojiedov ir karės ministeris Suhomalinov. Už kelių savaičių

Storč pasirodė jau Londone, po vardu Mme. Hesqueth. Čia ji turėjo atlikt kur kas didesnes užduotis, negu Rusijoje.

Pabėgimas Mme. Storč iš Petrogrado 1915 m., kada pulkininko Mesojiedovo niekystė išėjo aikštėn, buvo viena iš dramatiškiausių epizodų šitos dailios turkės. Ji per kelis mėnesius gyvendama Rusijos sostinėje traukė prie savės oficerias ir ministerius, ir juos išnaudojo Vokietijos tikslams. Jos pasidarbavimu, iš karės ministerio pačios buduaro, ji gavo visas slapybes Rusijos kariūnėnės, ir planus, kurie gavęsi į Hindenburgo rankas, darė galimū sulaiškint Rusijos kariūnėnės ėjimą pirmyn. Karės ministeris tapo pasmerktais kalėjiman, pulkininkas tapo pakartas, oficeriai žemesnės rangos, tapo sušaudyti, kaip jau aukščiau pasakya. Pati Storč irgi butų greitai buvus demaskuota, jei prieteliai nebutų ją laiku persergėję.

Tarpe visų jos bičiulių, kurie buvo ištikimi Rusijos carui, buvo vienas užsitarnavęs generolas, veteranas, iš Ruso-Japonijos karės. Jis dirbo generališkamė štabe ir turėjo gerą pažintį su oficeriais, kuriems buvo patikėta pirkimas karės reikmenų ir amunicijos transportacija. Jis galėjo lengvai dalykus nukreipt taip, kad amunicija butų išsiūsta į Kaukazą, ar Rusijos gilumon, vieton ją išsiūst į vakarus, kur ji reikalinga kovai su vokiečiais. Mme. Storč pasistengė patalkavimais ir šypsomis patarukt šį generolą savo pušėn. Zenkliu savo prisirišimo prie jos, pradėjo ją apipilt dovanomis, kurių supirkinimui jam neužteko užcėdyti pinigų, nės gaunamos algos. Tada Storč proponavo jam siust amuniciją Rusijos gilumon, vieton į mušų frontus, kur dėlei amunicijos stokos, tukstančiai narsių Rusijos kareivių krito po vokiečių smugiais, kaip žolė po dalgiu. Ji generolą užtikrino, jog už šitą darbą Vokietijos valdžia gausiai jam atlygins; generolas propoziciją priėmė. Tyrinėjant nepasisekimus, išėjo aikštėn šio generolo niekystė. Tuojaus pasiūsta žandarų grupą, kad suimt išdaviką. Zandarai atrado jį Storč buduare, kurį verkdamas apleido, žandarams jį arešetavus.

Kariškas teismas buvo susirinkęs, bet apie generolą nieko nebuvo girdėta; galbut prisipažino jis prie kaltės, ir neilgai laukus tapo sušaudytas. Zandarai, pridavę areštuotą generolą savo vyriausybei, pasiskubino suimti ir Mme. Storč, bet sugrįžė jau jos nerado. Niekas negalėjo susekt, kokiū budu ji gavosi užrubežin, ir kas perdirbo jos paspartą; kas nors iš augštai stovinčių ypatų turėjo jai tame patarnaut. Netrukus Storč pasirodė jau Šveicarijoje, kuri tuomet buvo tikru lidzu Europos žvalgu. Už kelių savaičių nuo atvažiavimo į Zurich, kur jos laukė baronas de Beville, Storč išvažiavo į Londoną, ir pasivadino Mme. Hesqueth. Čia atvažiavus dėvėjo juodus drabužius (Bus daugiau)

LIUOSOJI VALANDA.

(Jaunimo skyrius)

IŠLEISTUVĖS.

Kas yra gimtinė šalelė? Kas atsimenta ir pažįsta, tas žino, kad tai yra meilės ir dailios šaltinis. Mės gyvename toli nuo savo gimtinės šalelės, gimtinio krašto ir nekartą paskęstame giliose svajonėse, persistatydami sau jau apmirštus laukus, kuriais gėrėjomės, ir takelius, kuriais mės jau seniai vaikščiojome. Kiek tai kartų tenka, lyg per sapną sau persistatyt tuos primirštus žaliuojančius kalnelius, žydinčius pievus ir lėtai čiurvenančius upelius. nekartą prisimena ir vargdienis piemenėlis, kurs valandėlei užmiršęs savo vargus, ant kalnelio dainavo „Mažas piemenėlis, didis vargdienėlis,“ lyg skūsdamasis savo likimą, savo dainelėje pasakojo visus savo vargus, vargstamus šiltos vasarėlės ir šaltos žiemužės. Ir kaip smagu tada, kada tą viską prisimeni! Kiek gražiu vaizdeliu ir reginiu persistato, kaip prisimena žydinčios gėlės, žaliuojanti lapeliai! O kiek metų jau praėjo, kiek vandens upėse nutekėjo, per tuos laikus, kurie praleista begyvenant svetimoje pastogėje, graudu ir pamislyt, prisimenant aną dainelę „Kur bazužė samanota, kurioje gimiau,“ kuri jaunystėj taip daug kartų buvo dainuota....

Suosmet jau šimtai ir tukstančiai lietuvių, pažvelgę ir kaitinančią saulutę, nusišluostę nuo kaktos prakaitą ir pasižiūrėję į fabrikų augštus kaminus, pasakė—Sudie tau Kolumbo žemele! Ten gimtinė mūsų mielesnė, rugių duona ten gardesnė... ir iškeliavo į savo gimtinę šalelę....

14 dienos Liepos naktis labai šilta ir ką tai tokio reiškianti. Keli draugai susėdę į dr. Mykolaičio automobilių, net nė apsižiūrėjome kaip privažiavome nedidelę ežeraitį, ant kurio spindėjo silpna mėnulio šviesa švelnus vasaros vėjalis judino medžių lapus. Labai smagu atsikvėpt iš po šiltos dienos, pasitraukus iš dulkančių gatvių užkampių. Tik gaila, kad dėl laiko trumpumo neilgai galėjome tuom ornuotam apžiūrėti ir nuvilnint oio šviesos naudotis, nes jau buvo 11 nakties valanda ir turėjome grįžt namo. Keliaudami namo būtina turėjome dar atlankyti „North Lawrence“ geležinkelio stotį, iš kurios keli desėtkai lietuvių keliavo į savo gimtinę šalelę, Lietuvą.

Atvažiavę į stotį atradome šimtus jaunų ir senų lietuvių. Visų jų veidai buvo apimti malonaus ir ramaus gailėsčio. Vieni jų atsisveikino su kitais, kiti bučiavosi, kiti tėmijo į pašalius, giliai užsmilinė. O minios gilumoje girdėjosi garsūs balsai:

—Laimingos kelionės!

—Pasimatysime Lietuvoj!

Konduktorius pamojęs mašinistui su liktarna, garvežis kriokiančiai sušnypstė, suskambėjo garvežio varpas ir trukas pradėjo pamažėli slinkti pirmyn. Iš garvežio kamino ėmė verstis kamuoliai tamsių dūmų ir trukas pradėjo greitai bėgti pirmyn.....

Tuom trukių iškeliavo daug Lietuvos vaikų, savo gimtinę šalelę, Lietuvon. Jie iškeliavami paliko burį savo brolių ir sesučių, tokių pat kaip jie, lietuvių, kurie ilgėsiam laikui pasiliko čia vargt.

Kada ateis ta valanda, kada lietuviams nereiks klaidioti po svetimas šalis, nereiks vieniems kitus atsisveikinti, iškeliaviant toli, toli nuo savųjų?.....

J. Žukauskas.

SUSIRADO.

Ji stovėjo prie žaliuojančio, šakoto medelio, rankoj laikydama lapotą medelio šakutę, giliai užsimąščiusi, žiurėdama į medelio viršunę.

Nusisųpsojus paleido iš rankos šakelę ir galvą nuleidus, ėjo tolyn. Eidama ji statė sau klausymą, kur yra meilės dievaitis.

Nuėjusi ant neperdidelio kalnelio, ėmė žvalgytis aplink, į gamtos papuoštus, žaliuojančius laukus. Apsidairius aplink, pamanė sau — Gal ir labai linksmas ir smagus, bet, ..., ne man.....

Netoli nuo jos, artimame medelyje čiuolbėjo paukštėlis. Ji pasiklausius biskį, prasišiepė ir atsišūsus pusbalaisi tarė:

—Pasakyk, mielas pakšteli, ko tu čiuolbi, ar iš džiaugsmo, ar iš vargo? Gal mudu tą viską vienodai atjaučiame??

Prieš ją, ant žolės nutupė kelios peteliškės, pasipuošusios įvairiomis, žvilgančiomis spalvomis. Ji bandė savo baltais pirštais nutverti vieną peteliškę, už jos margųjų sparnų. Nespėjo ji dar prileist savo pirštus prie peteliškės sparnų, kaip išnetoli nuo jos stovintis jaunas bernukas metė į peteliškę pagaluką; peteliškė sumirgėjo ir palėkė šalin.

Supykusi, nusikreipusi į šalį, rusčiai paklausė:

—Kas čia?

Pamačiusi netoli nuo savęs jauną bernuką, nusisųpsojo ir daugiau nieko nesakius, retais žingsniais nuėjo į šalį, prie sriuvenančio upelio. Ten atsisdėdus ant upelio kranto, kasžinka giliai užsimastė.

Vytautas likęs ant kalnelio vienas, irgi kasžinka užsimastė, ir nieko nesakydamas, gniaužė rankose savo baltą kepuraitę ir ją lydėjo savo mėlynomis akimis, kol ji atsisdėd. Užsidėjęs kepuraitę ant galvos ėmė skint žydinčius dobilus ir iš tų nupynę vainiką, nuėjo prie upelio ir dobilų vainiką uždėjęs ant sausos šakelės, peleido pavandeniu ton pusėn, kur jį sėdėdama žiurėjo į upelio dugną, kur narstė mažos žuvelytės. Atlpaukus Vytauto nupintam vainikui, jį nusisųpsojus, greit pasidėmė šakelę ir su ta išsitraukė iš vandens vainiką, kurį pasidėmė į rankas, nerasiai pažvelgė į kalnelį, ant kurio jį bandė sugaut margasparnė peteliškė. Išsitraukusi iš vainiko vieną dobilo galvukę, ėmė pešiot jį žiedus, skaitliuodama: Myli, nemyli, myli, nemyli, myli, nemyli, net kol iš galvukės išėjo visus žiedus. Galiausiai numetus nupėšiotą dobilą ant žemės, pati sau patėmijo:

—Betgi... aš jį nepažįstu.....

Patraukus pečius, lyg viską užmiršęs, vėl savo akis išmeigė į upelio dugną, kur nardė žuvelytės.

(Daugiau bus)

SVEIKATA.

Moterių vystė ir higiena.

Daktarė Florencia Meredith, pašnekoje su dr. Copeland kaslink moterių dėvimų vysių ir augštų apcačų (kurkų), labai priešinosi šio pastarojo nuomonėms. Dr. Copeland yra New Yorko mieste sveikatos komisorium. Jis tikrina, kad vystės, augštai apcačiai, šilkinės pančiakos ir dažymas veidų moterims netrumpina amžių.

Dr. F. Meredith vienok yra tame kitokios nuomonės ir todėl tikrina, kad jaunų moterių yra tikra kvailystė, nes jos visuomet yra pasirengusios palydėt savo sveikatą, ant jos nepaisant, bile tik neatsilikti nuo naujų išmislų ir pelnyt pagyrimą jų grožės. Didele kvailybe ypač jaunų moterių yra įpratimas tinkavot sau veidus, kad uždengus jau liga užsikrėtusią veido odą, ir laistytis dvokiančiomis hemijomis, panaikinimui sergančios odos dvoko, vieton prisdengt žydinčių gelių kvapniui.

Dr. Meredith yra eksperimentinėjime mergaičių sveikatos. Laikė savo praktikos ji išegzaminavo 12,000 mergaičių. Per pastaruosius keturis metus ji užima vietą gydytojo prie Wellesly kolegijos, kur tyrinėja sveikatą ton kolegijon įstojančių mergaičių. Ji netikrina, kad vystė ir augštai apcačiai būtų priežasticia ankstyvos mirties. Bet tikrina, kad tas prisideda prie nupuldymo sveikatos ir abelo fiziško nusilpnėjimo. Moteris, naudojanti vystę ir augštus apcačius, gyvena tik išdalis.

Tyrinėjant kolegijon įstojančias mergaites, labai retai pasitaiko, kad kuri turi normalią kojų sudėtį ir sveikus vidurius, o vis tai ačiu besinaudojimui vystėmis ir korpėmis su augštais apcačiais.

Mažiausia 25 nuošimtis mokinių, Wellesly kolegijoj, nedėvi vysių, nė kurpių labai smalių ir su augštais apcačiais, o laikui bėgant tas nuošimtis vis auga didesniu. Tarpe jaunų aktorijų vystei ir netikusioms korpėms vieta irgi mažinasi. Tik moteris, dirbančios fabrikuose, dar nepermato reikalo ir tuos sveikatos naikinimo pabuklus nesistengia paniekind.

Kudikiams skiriamas pienas.

Daugiausia mirėčių tarp kudikių buva dėl stokos atsakančio pieno, kurio vieton tankiai naudojama pienas dirbtinis.

Kudikių penėjimui yra tinkamu tik karvių pienas, karvių šeriamų atsakančiu pašaru. Pienas turi but užlaikomu higieniška, švariai ir šaltai, kad jame neatsirasyt surugimo bakterijų.

Kudikiams negalima skirt pieną tokių karvių, kurios yra šeriamos sausū pašaru, ar ganomos sausose ganyklose.

Pienas kudikiams yra geriausiu maistū, todėl reikia ir rupintis, kad kudikiai bu-

tų maitinami daugiausia tik pienu.

Pienas kudikiams privalo but duodamas neanksciau kaip praėjus 30 valandų po melžimui. Toks pienas turi but laikomas šaltai, ir, sulyg Soxleto metodos, atvirinamas prieš kudikio penėjimą.

Jeigu dėl kokių nors priežasčių, nėsant karvės pieno, prisieitų naudot pieną dirbtinį, tai reikia butinai kreiptis prie gydytojo, kad tas iširtų kudikio sveikatą ir jo penėjimui paskirtų pieną, sulyg kudikio sveikatos. Nie kas kitas tai padaryt negali, tik gydytojas.

NAUDINGI PATARIMAI

Išbalinimas audeko.

Dėlė senumo pageltęs audeklas galima išbalinti šiokiū budu: sutarpint svarą balto muilo viename gorčiuje šviežio pieno, ir į jį idėjus pageltusį audeklą, virint per kelioliką minutų, paskui išplaut dviem čystais vandenimis, į paskutinį pridėjus kiek lazurko.

Naudojimas negardžių vaistų.

Imant vaistus, kad sumazinus jų negardų skonį ar kvapsnį, pirmiau reikia sukramtyt orango lupyną, paskui ant jo imt vaistus. Orango lupynos skonis, vaistų skonį, ar kvapsnį, padarys neužtėmtinū.

Gerklės skaudėjimas.

Vienu iš geriausių vaistų nuo gerklės skaudėjimo yra, tai gerklės plovimas sudutu vandeniu. Nėblogai taipgi kaklą apvyniot šlapiu abrusu, einant gult.

Cymentas metalo sulypdymui.

Metalo sulipdymui cymenta galima pasidaryt šiokiū budu: Imant dvi dalis litarge dvi dalis pukašto vieną dalį kopao ir vieną dalį bleivao (white lead), viską gerai sušyldyt prie lengvai liepsnojančios ugnies, maišant, ir sumaišius gerai, supilt į bonką. Naudojant, reikia šitą mišinį atšildžius juomi patept perlūziuo metalo dalis ir jas sudėjus surišt ir surištus laikyt, kol sudžius.

Cymentas bliudų sulipdymui.

Pertrukusius bliudus, ar parcelinius idus galima sulipdyt bleivasu (white lead), kurį teploriai naudoja dažams. Patepus dalių kraštus, sudėt jas reikalingon vieton ir paskui surištus, nejudint per tris dienas, kol gerai sudžius.

Duonos atsviežinimas.

Jeigu yra kepalaitis susenusios ir: sudžiuvusios duonos, tai ją galima atsviežint šiokiū budu: Kepalaitį apvyniot švariū abrusu ir pušei minutes idėt į karštą vandenį, paskui išėmus abrusą nuimt, o duoną idėt dešimčiai minutų į gerai prikurintą pečių.

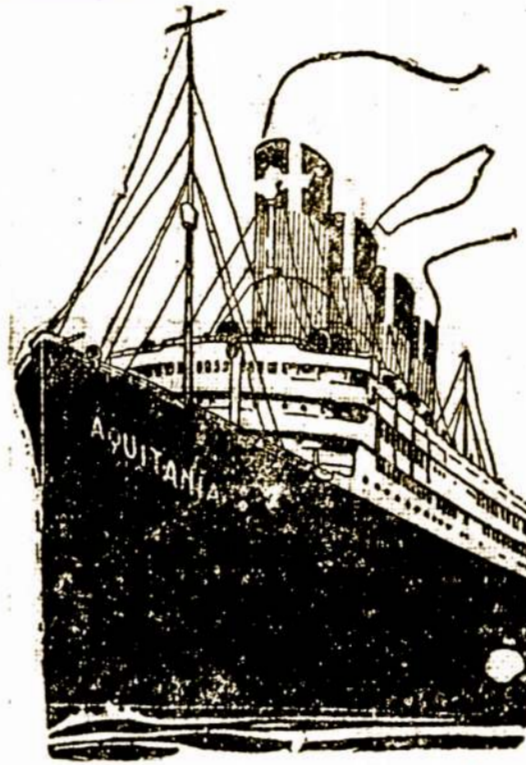
Naminis vaistas.

Nuo febrs ir mallerijos vaistą gailma pasidaryt namie, šiokiū budu: Supjaus-

čius vieną cielą citriną, sykū su lupyna, mažais šmoteliais, sudėt į gerai išmazgotą katilaitį, užpilt 4 dalia kvortos vandens ir virt kol pusė vandens išgaruos. Paskui sudėt į gerai uždaramą idelį. Reikalui esant imt po vieną šaukštuką, prieš kiekvieną valgį.

Kaip padaryt čiepams mostį.

Medžių čiepams yra naudojama keliū rūšiū mostis, bet pigiausia ir praktiškausia yra namuose daroma šiokiū budu: 1) Sutarpint 3 dalis medžio (anglės ar pušies) sakų su viena dalia vaško. Naudojant, pirmiau reikia ją atšildyt. 2) Sykiū išvirt iki sutirpimui: 30 dalių tarpūtno, 10 dalių medžio sakų, 6 dalis geltono vaško ir vieną dalį lajus.

Siųskite pinigus LIETUVON per "Amer. Lietuvis" AGENTURĄ.

Dabar mes jau susitvarke persiust pinigus nuo mažiausios iki didžiausiai sumai kuo parankiausiai budu.

Nereik čekiū, nereik žmogui ten prašinėti, kad kas čekius išmainytų, — Lietuvoje, jie apturi tiesiok pinigais, arčiausiam savo pačte. Greitumas ir teisingumas užtikrinta.

ŠTAI KĄ RAŠO MUMS SIUNTEJAI.

Ačiu "Amerikos Lietuvis" Agenturai už greitą persiuntimą pinigų, mano sesuo apturėjo pinigus 27 Gegužio 1,300 auksinų labai greitai ir gerai be jokiu keblumų. Todėl visiems linkiam siusti pinigus per "Amerikos Lietuvis" Agenturą. Su pagarba, J. Rinkunas, 113 N. 5-th st., Brooklyn, N. Y.

Dabar kursas Lietuvos pinigų labai žemas, linkėtina, kožnam pasinaudot ir pasiūsti saviškiam pinigų. Siųskite mums doleriais, mes pasiūsime auksiniais pagal dienos kursą. Greitai ir gerai.

M. PALTANAVICIA, 15 Millbury Street, Worcester, Mass.

KAM KENTĖTI?

Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gėlimai greitai nustoja, jeigu patrimi su

Žiurėk, kad gautum tikrajį-garsųjį per daugiau kaip 50 metų.
Reikalauk, kad turėtū Ikaro (Anchor) Valzbaženklį.
Lietuvos bonai—Želgowskiam.galas.

VISUOMENEI SVARBU!!

Visi reikalaukit "Vanago" No. 12, kuriame rasite iš Korto dokumentus, aiškiai parodančius, kur J. S. Vasiliauskas padėjo Susivienijimo L.R.K.A. 4,000 dolerių.
O kituose "Vanago" NN. rasite dar žingeidusių dalykų! — "VANAGO" kaina 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų ir 15c. vienas N. Reikia užsimokėt iškalno. Gausi "Vanaga" po du kartu į mėnesį. Rašyk: "VANAGAS," R. D. 24, BOX 109, SO. AKRON, OHIO.

AUTOMATIŠKA YLA.

Išigyk šią praktišką ylą!

Su šia yla gali taisyti savo čeverykus, pleškes ir kitokius storus siuivimus. Jeigu rengiesi Lietuvą, tai butinai nusipirk iš mūsų šitą ylą arba duok savo pažyстамui parvežti Lietuvon. Kaina su prišuntimu tik tai 75c.

Su yla, yra 2 adatos, viena kreiva, kita tiesi ir špuliukė dratos. Mokestį galima siusti paštos penkcentinėmis markėmis, adresuojant:

M. PALTANAVICIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

PASISKUBINKITE UŽSISAKYT "AMERIKOS LIETUVIO" KALENDORIŲ!

"Amerikos Lietuvis" šymet leizlia KNYGĄ — KALENDORIŲ. "Amerikos Lietuvis" Kalendoriuje tilps daug mokšliškų ir pamokinančių staripsnių. Iš priežasties brangumo popieros, mes leisime tik apribėjuotą jų skaitlių. Todėl kas norėtų mūsų Kalendorių sau užsisakyt, arba delei pardavinėjimo, malonėkite užsisakyt išanksto, kad žinotume kiek spausdint. Kas norėtų savo APGARSINIMUS idėt į "Am. Liet." KALENDORIŲ, malonėkite atsisaukt, klausdami vietos ir kainos. KALENDORIUS turės apie 150 puslapjų, kaina bus 40 centų.

M. PALTANAVICIA, 15 Millbury Street, WORCESTER, MASS

NAUJOS KNYGOS.

UKININKYSTĖ.

Nusipirkite knygele

Kurioje rasite naudingus pamokinimus kaip vest ukę, kaip išdirbt žemę, kaip kada ir kokius javus yra geriausia sēt, kaip gamint trašas, kaip trėšt dirvą, ir daug kitokių naudingų pamokinimų, ypač naujiems ukininkams. Knygelė turi suvirš 120 puslapjų. Jus kaina tik 50 centų. Ji reikalinga kiekvienam, kurs užsiima ukininkavimu. arba ketina užsiimt.

M. PALTANAVICIA, 15 Millbury St., Worcester, Mass.

"DOROS SARGAS"

TEATRŲ LOŠĖJAMS

Vaizdelis iš baudiavos laikų, drama trijuose aktuose, parašyta V. Nagornoskio. Kaina 50 centų.

Prasidėjus rudeniui, teatrų lošėjai norės ką nors naujo pastatyt. "Doros Sargas" kaip tik gali but pasekmingai lošiamas. Reikalatija 10 aktorijų ir keledo padėjėjų. Knygelė turi 90 puslapjų. Rašykite:

"AMERIKOS LIETUVIS," 15 Millbury St., WORCESTER, MASS.

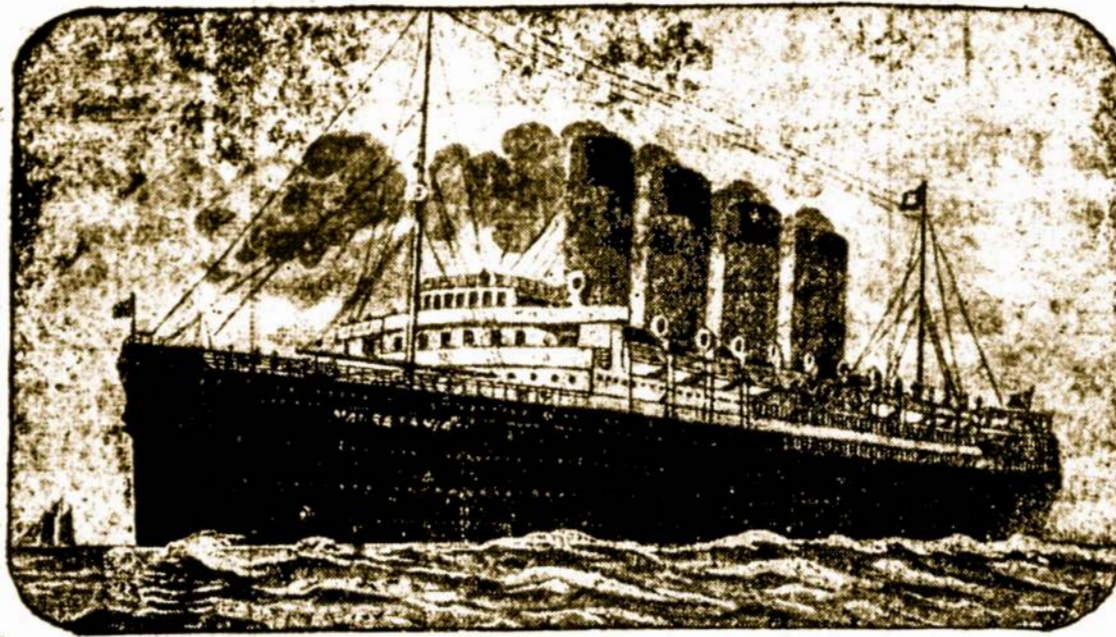
JEIGU KELIAUSI Į LIETUVĄ, PIRK LAIVAKORTĘ (ŠIFKORTĘ) PAS MUS!

Pereitam "A.L." numerįje mes garsinom, kad rengiam didžiausią burį žmonių, laivu ZEELAND iš Bostono į Antverpą per Berlyną į Lietuvą 13 dieną Rugsėjo. Bet pasirodė, kad laikas per trumpas ir surengimas per daug skubus, todėl permainome. Musų didelis buris dabar rengiamas ant 18 DIENOS RUGSĖJO, laivu KROONLAND.

Taigi laikas pasilgina, ant kurio gerai galima susirengti.

Kas tik turite pasus gatavus, kreipkitės pas mus, užsirašykite keliaut tuom laivu.

Tie, kuriems New Yorkas arčiau negu Bostonas, galės sėst ant laivo New Yorke 17 dieną Rugsėjo, Subatoje. Tie, kuriems Bostonas arčiau, visi galės sėst ant laivo Bostone, Nedėlioje, 18-tą dieną Rugsėjo. Bostone turėsime labai linksmas

išleistuves.

Visi musų pasažierai bus prižiūrėti visą kelionę iki laivui ir nuo laivo iki Lietuvai, pačiam Kaunui.

Rašykite pas mus šiandien, gausite daugiau informacijų kaip išsirengti į kelionę, viską mes jums pranešime.

Jeigu norėtumėt anksčiau ar vėliau važiuot, klauskite, pranešime jums, kada eina geriausi laivai.

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury St., Worcester, Mass.

PADEKAVONĖS LAISKAS NUO MUSŲ PASAŽIERO.

Gerbiamas Tautieti Paltanavičia:—

Pranešu Tamistai, kad mes parkeliauom į Lietuvą visi sveiki ir liksmi. Dėkavojam Jumis labai širdingai už gerai surengtą jusų kelionę. Mes linkim, kad visi lietuviai pirktų sau šifkortes ir keliautų po jusų prižiūra. Parsivežėm visi bagažus ką tik turėjom, nematėm nė lenkų nė jų koridorių. Jusų vadas mumis kuogeriausiai patarnavo nuo laivo iki Kaunui.

Dabar, kad ramiau būtų man gyvent, molonėkite siųst man "Amerikos Lietuvį," ir kaip turėsite prisiųskite savo KALENDORIŲ.

Petras Maliauskas, Giraitių kaimo, Varėnos pašto, Alytaus apskr. Lietuva.

APLINK PASIŽVALGIUS.
"Lietuvos Balsas" kalbėdamas į Amerikos lietuvius, kurie nuvažiavę į Lietuvą, ir neradę Lietuvoj to ko jie tikėjosi, sako: Jūs atvažiavote į Lietuvą, pamiršę skirtumą tarp Lietuvos ir Amerikos gyvenimo, arba to skirtumo nežinodami, negalėjote prisitaikyti prie Lietuvos gyvenimo, neturėjęte išvermės, tad sugrįžę Amerikon, platinatė ten raštus ir žodžius Lietuvą niekinančias žinias. Nedarykite taip, nebaidykite tuos, kurie užtekinai turi įiegti prisitaikymui prie Lietuvos gyvenimo aplinkybių; jau yra tokių Amerikos lietuvių.

Kasžinkoks Wilencyk iš Vilniaus rašo į Amerycą — Echo, kad Lietuva labai bijo Lenkijos ir su ja kariaut — nė nemislija. O Vilniaus vyskupas Matulevičius, tai niekam netikęs, nieko neišmanąs, tik vos-vos savo paviršutines pareigas atlieka, prie to dar yra atkaklus lietuvis ir todėl būtina reikalingas prie jo kitas vyskupas, Matulevičių paliekant tik taip sau pabaigt gyvenimą, vyskupo rubuose.

Finijos įtakon Rusija atsiunčia 3 kariškus laivus. Finijos valdžia protestuodama reikalavo Rusijos pasiūlytinimo, kam jos nekviesti laivai reikalingi Finijos vandenyje. Rusija atrėžia, kad tie laivai siūsta kaip protestas Anglijai, kuri atsiunčia 13 kariškų laivų į Latvijos prieklauką Liepojuj, ir S. Valstijoms, kurios apie 1 Rugsėjo ten pat atsiųs 3 savo laivus.

Katalikų kunigas F. Kemėšis, turėjęs lietuvišką parapiją Detroito, Mich., pametė parapiją ir nuėjo dirbt Lietuvos paskolos stotin, New Yorke, kur užėmė raštininko vietą pas J. Bielskį.

Sulyg "San Francisco Chronicle," Lenkijos ex-priemeris J. Paderewski, gyvena dabar Kalifornijoje, išmagijos. Pirma tulo laiko jis užsiėmė biliardų lošiu, o dabar Paso Robles rodo "štukas" su kaziromis, ir tai taip gambiai, kad sukerta net gabųjį San Francisco magiką Lewis.

JUOKAI.

Persitikrino.
Jis—Galiaus aš įtikėjau, kad sulyg socialistų teorijos, straiškai apsaugoja žmonių. Ji—Kokiu budu?
—Argi reikia geresnės apsaugos kaip automobilistų straiikas?

Gal....
Jonienė—Nesuprantu, kodėl mano sunus, kurs dabar Afrikoj gyvena, kaskart vis trumpesnius rašo laiškus. Juozienė—ką gali žinoti! Gal ten gyvenanti laukiniai žmonės kaskart daugiau jo suvalgo.....

Nematė.
Šeimininkė—Paule! Nu-eik pas mėsinišką ir pažiūrėk ar turi šiandien veršių kojų, nes vakar neturėjo. Paulė (sugrįžus)—Nemačiau.

KELIAUJA Į TĖVYNĘ.
Sekanti keliauja laivu "Rotterdam," 3 Rugsėjo, per "Amerikos Lietuvio" Agenturą: Jurgis Ališauskas

su savo žmona Antanina ir dukrele Elena, keliauja į Panevėžį. Juozas Mileris keliauja į Ruksonis, Kauno apskrity. Petras Skardžius su savo žmona Marijona ir vaikučiais, Marijona, Petras ir Edvardas, į Žegunių kaimą, Kupiškio v., Panevėžio apskrity. Povilas Grigas su savo žmona Petrone ir kudukiu Stanislovu, keliauja į Paupsalį, Kedainių apskrity.

Linkime visiems kuolaimingiausios kelionės kožnam gražiai parkeliaut į savo Tėvynę.

Didelis Burys Iškeliaus Rugsėjo 18 d. laivu "Kroonland" iškeliaus vienas iš didžiausių burių į Lietuvą. Visas parankumas sutaisytas Naujos Anglijos lietuviams. Jie gauna sėst ant laivo tiesiog iš Bostono. Ikišiol šios šeimos jau prirengtos keliaut: Šeimyna Adomo Seštoko, Jono Galesko, Vlodo Mirimavičiaus, Stanislovo Cvirkos ir Butkevičia. Kavaliauskas, J. Zdanavičius, J. Egaunis, Klemensas; Brazauskas, Jurgis; Galvenas, A. Seliuta, D. Jonis Vladas; Žilėnas, Pranas; Kašietas, Jonas; Grigaliūnas, Juozas; Steponavičius, Adomas, Gardiškas, Petras; Jurkenas, Antanas; Abromaitis, Petras; Petraitis, Petras; Motiejunas, Petras; Savickas Adolfas; Radzvilavičius; Vainorius, Antanas; Aržikauskas, Antanas; Stankevičius, Pranas; Aržikauskas, Liudvikas; Tamulionis, Juozas; Sandzis, Kazimieras; Česnulevičius, Viktoras; Mikalauskas, Motiejus; Valangevičius, M. Mockus, Antanas; Griksienė, Ona; Monkevičienė, Veronika; Mikalauskas, Bernašius; Bagdzevičius, Tadeušas Vasiliauskas, Antanas; Vareikis, Bronislo-

vas; Žilaitis, Pijušas; Žilaitis, Vncas; Savickas, Adolpas; Stankevičius Pranas.

Kas tik turite pasus, kreipkitės pas mus ir rašykites prie šito burio, o turėsite trumpą ir gerą kelionę. Antverpe visus patiks musų atstovai iš Kauno ir Berlyno ir parvež visus tiesiog į Kauną, be jokio vargo.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street,
Worcester, Mass.

Skaitykite ir platinkite Tėvynės gynėjų laikraštį "TRIMITA."

"Trimitas" kas savaitę lankydamas savo skaitytojus, parneš jėms įvairiausių naujienų apie politikos ir karo padėtį, pasakos apie musų karžygius—kariuomės, šaulių — partizanų žygius fronte, apie musų priešų nedorus darbus ir klastas.

"Trimitas" duos įvairiausių pamokinių ir patarimų, reikalingų kiekvienam Tėvynės ginėjui žinoti.

"Trimitas" dės gražių eilių ir karo dainų, apysakų, atsiti-

my, ir feljetonų iš kovų lauko ir pačių kovotojų gyvenimo.

"Trimitas" eina 34 pusl. knygėlėmis, papuoštas gražių viršelių, žada pradėti eiti paveiksluotas. Adresas:

"TRIMITAS,"
Kaunas, Laisvės Alėja 26,
LITHUANIA.

Severos Gyduoles užlaiko spimynos sveikata.
Nervoutos, Sunaikintos Moterės

kenančios nuo skausmo nugaroi, stenosė, tampymo jausmą ir sunkumą papilvei, galvos skausmo bei netvarką gamtiškos priedermės, gal apliaikyti pagelba per vartojimo

Severa's Regulator

(Severo Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas dėl gydymo tu ypatingų nusilpnėjimų, netvarkų ir nereguliariskumų, kuriems moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šiandien.

Prekė \$1.25.
W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

UNITED AMERICAN CINES
JOINT TARP JOINT
NEW YORKO IR HAMBURGO
Trumpiausias susisiekimas su Centraline Europa.
S. S. "Mount Carroll" (naujas) Rugsėjo 18
S. S. "Mount Clay" Rugsėjo 4
Specialiai valgomieji ruimai, rukymai ruimai, sėdėjimui ruimai ir pasivaikščiujimui deniai, visas tas patvarkymas trečios klasos pasažieriams.
Ruimai su 2, 4, ir 6 lovoms ant šių visų garlaivių specialiai traukiniai laukia Cuxhaven su lietuvių perkabėtojais.
275 svarus bagažo veža dykai iki rubežiu.
Naujosios Anglijos Generalis Pasažierinis Agentas—
JULIUS ROTTENBERG, INC.
WITH 260 Hanover St., Boston, Mass. WITH

HAMBURG AMERICAN CINE

"ARTOJAS" Mokslu, Literaturos ir Satvros žurnalas
Išleidžiamas pradžioje kiekvieno mėnesio.
Dailiausias ir rimčiausias didelio formato (8x11 c.) žurnalas kokį kada Amerikos Lietuviai turėjo. Jame telpa visokių mokslų raštai, literatūra, eilės ir juokai. Puslapių 24. Kaina metams \$1.00, pusei metų 60c. Pavienis numeris 10c. Reikalauk vieno!
"ARTOJAS" E. 79th St. & Superior, Cleveland, O.

Ar Jus Kankina Pleiskanos? **NAUDOKITE Ruffles**
Ar Jums Galvos Odė, Nieštė? **NAUDOKITE Ruffles**
Ar Jusų Plaukai Šlenka? **NAUDOKITE Ruffles**
Ar Jus Norite Apsaugoti Jus? **NAUDOKITE Ruffles**
Užlaikymui savo plaukų švelniai ir tankiai **NAUDOKITE Ruffles**
Užlaikymui galvos odos sveikatai ir tvariai **NAUDOKITE Ruffles**

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonkų, arba tiesiog iš išdirstėju per pašta už 75c. bonkų.
F. AD. RICHTER & CO.
3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N. Y.

SVEIKI IR LINKSMI KUDIKIAI YR' UŽSIGANĖDINIMAS MOTINOMS

Lietuvė motina iš Milwaukee Rašo:
"Per daugelį savačių mano kudikis verkė beveik be perstojo dienomis ir naktimis. Aš tikrai nujauciau, kad tam kaltas jo maistas ir visur ieškojau pagalbos, bet be pasekmių. Pagaliau mano gydytojas patarė

Borden's EAGLE BRAND
(CONDENSED MILK)

ir beveik ant sykio mano kudikis paliovė verkes, miegojo gerai, ir dabar yra sveikiausias kudikis visoje musų kaimynystėje."
THE BORDEN COMPANY,
BORDEN BUILDING, NEW YORK.

Iškirp šį kuponą DABAR—ir prisiųsk ŠLANDIEN 10 ir gausi DYKAI męs knyga, KUDIKIŲ GEROVĖ, kuri paaiškina, kaip užlaikyti kudikį sveiku. Taipgi gausi maitinimui instrukcijas jusų kalboje.

Vardas .....
Adresas .....
0180

VIETOS ŽINIOS

Piknikas su dainomis ir prakalbojimu. 28 d. Rugsėjo buvo Susivienijimo Lietuvių Danininkų Amerikoje 11 rajono piknikas Bendrovės Darže. Žmonių susirinko daugiau iš aplinkinių negu iš Worcesterio. P. vakarę prasidėjo programos. Sudainavo suvienyti chorai "Internacionalą" ir "Komunizmą". Dainavo Norwoodo ir So. Bostono "Birutės Kanklių" chorai. Pastarasis sudainavo ne perblogiausiai. Visi laukė Worcesterio choro. Žinoma, "Aido" choras kur kas geriau sudainavo. Garbė minėto choro dirigentui—mokintojui p. Dirveliui. Taipgi buvo ir prakalbos. Kalbėjo Jukelis. Na, kaip visada, tai ir šį kartą tik parėkavo, jo kalboje jokio sensu nebuvo. Pradėjo, kad kapitalistai nori išnaudoti Rusiją su vežimu pašėpos, o užtaigi, lai veža, girdi, liks darbininkams. Butų gerai, kad dailininkai užsiimtų daugiau daila negu partijos reikalais, tai gal ir "Internacionalą" su dainuotu geriau Komunistas.

L. Šv. J. Dr-stė. Nepamirškite dienos ir vietos, nes viskas jau yra surengta kuotinkamiausia, ir laukiama tikrai dienos, ir valandos, kur toj viskas atsisibus, dienoje. "Labor Day" šventės, 7-30 vakare, A. O. H. salėje. Taigi Worcesterio Lietuviai, mes neprivalome kreipti mūsų mažiausią atydą į tai, kad jau kelios savaitės atgal kaip pradėjo drumst ir teršt mūsų takus. Mēs tikime, kad kiekvienas laisvę mylinčias Lietuvis ir Lietuvė nebijos didžiausiu ir kietų grumojimų, bet atsilankyt į mūsų parengtą vakarą. Ižanga dykai. Komisija.

Vaikų draugijos "Žiburėlis" veikimas jau prasidės, todėl šiومي paskelbiama visiems "Žiburėlio" mokiniam ir jų tėvams, kad mokykla atsidarys 7 dieną Rugsėjo, 8 valandą vakare, lietuvių salėj, po No. 29 prie Endicott gatvės, kur bus mokinama lietuviškos kalbos, skaitymo, rašymo ir dailos. M. Jablonskaitė (Meščiėnė), dailos mokinėja, yra pasisiryžus išlavinti lietuviško dainavimo ir lošimo. Rengiamasi duot šiame rudenyj tris dailius vakarus: "Minstrell show," koncertą ir teatrą. Todėl tėvai, mylinti lietuvišką kalbą ir mėgstanti dailą, atveskite savo vaikučius ir prirašykite juos prie vaikų draugijės "Žiburėlio" choro. I. Lazar, pirm.

Lietuvių Apšvietos Bendrijos susirinkimas įvyks seredroj, 7 d. Rugsėjo, 8 val. lietuvių salėj, 29 Endicott gatvė. Visi nariai malonėkite susirinkt, nes yra aptarimui labai daug svarbių dalykų. Komitetas.

Šv. Liudviko Draugystė turės mėnesinį savo susirinkimą 7 d. Rugsėjo, seredros

vakare, iš priežasties, kad 5 Rugsėjo pripuola Labor Day šventė. Komitetas. "Kad loska, gražink savininkui." Worcesterio majoras Sullivan gavo iš New Yorko anonimišką siuntinį, kuriame idėta paauksuotas laikrodėlis ir mašinele užrašitą laikrodėlį jo savininkui, šu: "Kad loska, sugražink šitą laikrodėlį jo savininkui, kurs jo neturėjo per pastaruosius 13 metų." Laikrodėlio savininko, nė jo siuntėjo, vardo nė adreso nepaminėta.

Apvagiama vagonai. "Boston & Albany" geležinkelio administracija skelbia, kad iš šito geležinkelio vagonų kas mėnesis nesusekti vagis pavogė įvairių siuntinių už 2 milijonus doliarų, arba per mėtus siuntinių pavogiamą už 24 milijonus.

Lietuvina pravardė. Samuel Nosovitz, gyvenantis prie Dorchester gatvės ir užsiimantis automobilių pramone, padavė teismui prašymą, kad būtų leista jam permainty savo pravardę į Noras. Permainymo pravardės priežastimis jis stato kenkimą jo pramonei, kadaigi yra visaiap pravardžiuojamu. Jis pasisakė esąs gimęs Lietuvoj, Dvinske. Lietuviai amrijanti savo pavardes, turėtų int šitą atsitikimą sau pavyzdžiu.

Želgowskiui pasveikinimas ir 125.65. Worcesterio lenkai, kurie sakosi esą gimę Gardino ir Vilniaus aplinkėse, pasiuntė Želgowskiui surinktų aukų \$125.65 ir širdingą pasveikinimą, sykiu prašydamai "wiece szanowne mu panu jeneralu," kad jis savo spēkomis jų tėvynę priglaustų prie "macierzos" Lenkijos.

Mesaziniškas tėvas. Olaf Olson, netekęs kantrybės, vėlai parėjusį savo sunų, barė už besivalkiojimą naktimis. Sunus Carl nemokėjo nutylėt tėvo žodžiams, tad tėvas pavaišino savo sunų tuščia pieno bonka, per galvą. Sužeistas Carl nugabentas ligonbutin, kur gydytojas apžiurėjęs žaidza, atrado perskeltą kaukuolę.

Pagerina gatvekarų patarnavimą. Gatvekarų kompanija paskelbė, kad pagerinama gatvekarų patarnavimas. Tuomi pagerinimu yra patankinimas gatvekarų bėgiojimo Greenwood gatve, kur dabar karai eis kas 7½ minutų, vieton 15 minutų. Užmušė. Anam nedėdieny, 21 d. Rugsėjo, tapo užmuštas automobilias. Leicester, Mass, Bonifacas Melkunas, iš Domeikiemio kaimo, Jezno valsč., Alytaus ap. Ejo keliu ir pakliuvo tarpe gatvekario ir automobilias. Automobilias užmušė jį ant vietos. Velionis paliko žmoną ir šeimyną, Lietuvoje.

Išvažiavo Lietuvon. Laivu "New Amsterdam," 13 Rugsėjo išvažiavo Kazimieras Gudzevičia į Seredžius, Kauno apė. Petro ir Čirienė, Jonas, Petronė ir Juliona į Sapiegiškių kaimą, Nedzingio

valsč., Alytaus apsk. Alena Š imkonitė į Barčių kaimą, Kanevos valsč., Alytaus apskrėcio. Juozas Kalinauskas, Veronika, Ona, Jonas ir Vladas į Augštosios kaimą, Sasnavos valsč., Mariampolės apsk. Mykolas Gimbutis į Urlių kaimą, Kamajų valsčių, Rokišio apsk. Mykolas Starkus į Punkiškių kaimą, Šimonių val., Panevėžio apskr. Laivu "Noordam" Rugsėjo 20 išvažiavo: Jonas Jonaitis į Vaiskonų kaimą, Linkuvos valsč., Šiaulių apsk., Jonas Bazikas, Antose, Marijona, Antanas ir Kazimieras į Veliuoną, Kauno apsk. Kazimieras ir Marijona į Seredžius, Kauno apskr. Telesforas Kvederas į Žemaičių Kalvariją, Telšių apskr. Tamošius Rupša į Gecaičių kaimą, Alsėdžių valsč., Telšių apskr.

Na, laikui bėgant Worcesterio lietuviai galės pamatyti puikų ir gana juokingą veikalą, kurį perstatys "Aušrelės" draugija. Veikalas "Farmazonai." Šitame veikalė yra surinktos gambiausios įjegos. Tad tēmymė diena, kada bus apskelbta lošimas. Kiekvienas privalėtų isigyt tikietus iš anksto. Jeigu kas praleistų, turės gailėtis. Rep.

L. P. S. Skyrius 6, šaukia visus narius ateit į susirinkimą, Rugsėjo 6 d., vakare, Lietuvių salėje. Kviečia. Komitetas.

Worcesterio Penkių Centų Banka. 316 MAIN STREET TURTAS — \$20,000,000 Idėjimai eina ant intereso pirmą biznio dėtiną kiekvieno mėnesio. Bankos valandos: Kasdieną nuo 9 ryte iki 3 po pietų. Subatomis' nuo 9 ryte iki 1 val. po pietų. Subatos vakarais vien tik del pinigų idėjimo, nuo 6 iki 8 vakare.

PARSIDUODA NAMAI - FARMOS

Prie Geros Biznio gatvės 2-ju tenementu namas ir krautuve, lietuvių apgyventoje vietoje. Imoket \$1,600. Arti Hamilton Street. Naujas 3-ju tenementu namas. Imoket \$1,000. Viena iš puikiausių farmų Worcesterio apylinkėje. Patogi ir smagi vieta. Prie pat geležinkelio stoties, arti mokyklos ir miestelio. Budinkai ir laukas randasi ant lygios augštumos. 60 akrų derlingos žemės. Graži 18 kambarių stuba su visais patogumais, elektros švieta, maudynė, šiltas vanduo. Nauja banė. Farma parsiduoda su gyvuliais ir padarais. Kaina greitam pardavimui tik \$8,500. Vien stubos pastatymas liešutuų daug daugiau. Pirkusiam šia farmą yra užtikrintas pelningas, lengvas ir linksmas gyvenimas be rupeščio apie rytoju. Gera proga pasipelnyti. Virš 20 akrų lygios ir derlingos žemės, art Worcesterio, gražioj, vietoj kur žemės kainos sparciai kyla. Kaina \$1,000, imoket \$500. Už ketetas metų ši žemė bus verta desimteriopai. A. BLAZYS, 15 Millbury st. Worcester, Mass.

NAUJA VIETA.

Jonas Černius, vienatinis lietuvis fotografistas Worcesterj perkėlė savo studiją nuo Millbury gatvės į naują vietą, po numeri 8 Vernon Sq., Worcesterio lietuvių prašomi atilankyt šią naują vietą. (35-37)

PAJIEŠKOJIMAL

Pajieškau Petro Puodžiuno iš sodžiaus Zvirgzdėnų, Daugų valsčiaus, Alytaus apskrėcio. Apie penki metai kaip jis gyveno Hartford, Conn. Dabar nežinome, yra svarbus reikalas, butume labai dėkingi, jeigu jis pats arba pažįstami apie jį praneštų. PETRAS KUNIGONIS, 28 Dorchester, st. Worcester, Mass. (35-36)

REIKALAVIMAI:

DARBININKŲ REIKALAUJAMA. Kurie ukvatintų prigulēt prie mūsų kompanijos ir dirbt įvairius darbus pirmynžangoje. Kreipkitės šiuo adresu: Kooperative Builders & Material Works, 85-89 Harbor Rd., Port Washington, L. I., N. Y. (34-36)

A.L.T.S. 16 kp. susirinkimas perkeltas, t.y., kad 4 d. Rugsėjo ne įvyks. Valdyba.

PARSIDUODA FARMOS.

90 akierių farma, gražus sėtas budinkų, sodas, prie didelio ežero, 15 galvijų, irankiai ir viskas už \$7,800, \$3,500 imokēt. 38 akierių farma, pačiame miestyly, prie strytkario, fabriku, štorų, bažnyčios ir mokyklų, graži pirmos klesos žemė, gražus miškas geri namai. Kaina \$2,650. 72 akerial žemės, su puikiausiais namais ir kitais budinkais, 15 karvių—5 jaunos, arkliai, miesto vanduo, elektra, prie State Road. Kaina \$14,500. JONAS BUROKAS, 25 Millbury Street, Worcester, Mass.

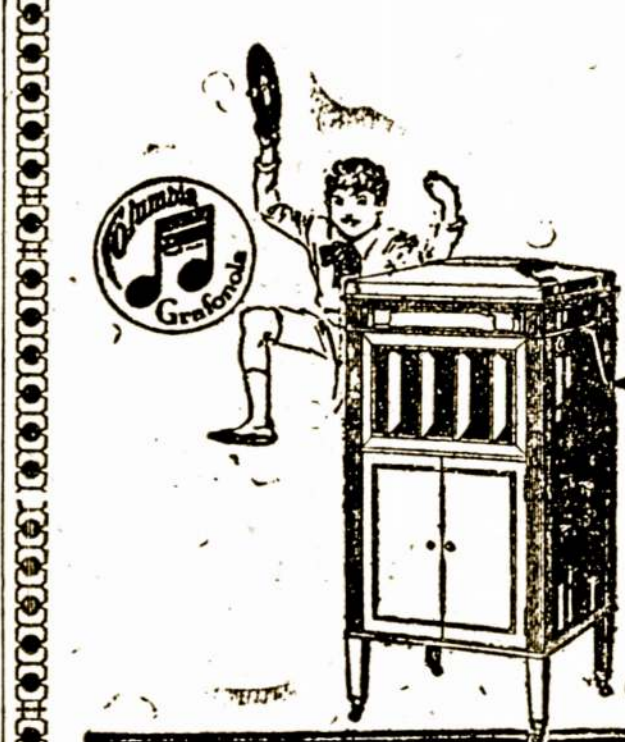
PRANEŠIMAS.

Pranešu visiems worcesteriečiams, kad aš perkėliau savo kriaučių dirbtuvę nuo 4 Lafayette street po No. 30 WARD ST. Visi malonėkite atilankyt į naują vietą. Siuvu vyriškus rubus: siutus ir overkotus, taipgi ir moteriškus. Prosinu, taisyau, valau ir dažau, darbą atlieku atsakančiai ir žemiausia kaina. Nepamirškite virš minėtos vietos. M. RAMANAUSKAS, 30 Ward Street, Worcester, Mass. Lietuvos Oficiališkas Notarijušas Massachusetts Valstijojej. Atlieku visokius reikalus rišančius su Lietuva ir taipgi su Amerika. Kreipkitės: BENJAMIN MENDELSON, Advokatas ir Oficiališkas Notarijušas Lietuvos, 931-932 Slater Bldg. Worcester, Mass.

Worcesterio Penkių Centų Banka. 316 MAIN STREET TURTAS — \$20,000,000 Idėjimai eina ant intereso pirmą biznio dėtiną kiekvieno mėnesio. Bankos valandos: Kasdieną nuo 9 ryte iki 3 po pietų. Subatomis' nuo 9 ryte iki 1 val. po pietų. Subatos vakarais vien tik del pinigų idėjimo, nuo 6 iki 8 vakare.

SUGRAŽINKIT LINKSMAS DIENAS!

SUGRAŽINK ATGAL DRAUGISKUMĄ, MEILĘ, DAINAS, MUZIKĄ IR ŠOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENŲ, KURIOS JAU PRAEJO...

M. PALTANAVIČIA, 15 Millbury St., - Worcester, Mass.

BALTIJOS - AMERIKOS LINJA

TIESI KELIONE Į LIETUVĄ PER PILIAVĄ (Karaliaučio priplauka) Arba per LIBAVĄ, HAMBURG - EITKUNUS Šiuomi linksma mums pranešt, kad mēs pasidaravom idant mūsų pasazierai, O YPATINGAI LIETUVIAI, galētų keliauti stačiai į Piliavą. Lietuviai, važiuojanti į Piliavą, aplenkia Lenkų juostą (Koridorą) ir privalo turēt tikrai lietuvišką pasportą; jokių vizų nereikia. Susinešimas su Piliava, tai yra nauja šaka mūsų reguliariško susinešimo su Hamburgu, Danzigu ir Liepojomu, o del Lietuvių, tai trumpas ir parankus kelias namon dasigaut. S. S. LITUANIA—Rugsėjo 7. S. S. ESTONIA—Spalio 5 S. S. LATVIA—Rugsėjo 21. S. S. POLONIA—Spalio 12 Taipgi tiems pasazieriams patarnavimas tarpe LIBAVOS; DANCIGO, HALIFAX, CANADOS Visi laivai turi puikius kambarius trečios kliasos keleiviams. Kreipkitės prie mūsų agentų jusų mieste.

DR. J. JONIKAITIS, 175 Green St. Worcester, Mass. OFFICE HOURS: 9 to 11 A.M. 1 to 3 P.M. 7 to 9 P.M. Telephone Cedar 2404.

ANT RANDOS. PASIRANDAVOJA kambariai prie gerų žmonių, vieta dėl vyro arba dėl ženotos poros. Norinti, kreipkitės: JUOZAS SIMONAVIČIA, 44 Crowningshield Rd. išėina iš Massasoi Road. (35-36)

PARSIDUODA. PARSIDUODA puiki kudukiams vežiot karietukė, mažai vartota, parsiduoda labai pigiai, norinti, kreipkitės pas — LEONĄ ŽALIMĄ, 4 Lafayette St. 3-čias gyvenimas, Worcester, Mass.

PARSIDUODA geri furničiai. Viskas parsiduoda iš priežasties kelionės į Lietuvą. Kreipkitės pas — JONAS BAPKAUSKAS, 34 Sigel Street, Worcester, Mass.

APTIKIA! VIENINTE LĒ LIETUVIO VAISTINYČIA.

Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 6-šius mėnesius Lietuvoje, parinkau ir pargabėnau daug naudingų vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gauti gyduolių nuo visokių ligų. Kasdien gaunu padėkos nuo žmonių už gerus vaistus ir teisingą patarnavimą. Norėdami sučėdyti pinigų ir sveikatą, visados kreipkitės į mūsų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateiti, tai rašykite, o mes prisišimsime reikalingus vaistus per Ekspresą. Adresas:

A. BUDREVIČIUS, PROVIZORIUS. 93 Millbury Street, Worcester, Mass.

ANTANAS J. MILLER, Lietuvis Advokatas, 406 Slater Bldg. Worcester, Mass.

Tel. Park 7761. Dr. F. Matulaitis, 17 Millbury St. Worcester, Ofiso valandos: 1 to 3 P.M. 7 to 8 P.M. Nedėliomis nuo 1-3 P.M.

Suite 71. Tel. Park 7636 DR. RUTH F. BERNOT, Dentist, Central Exchange Bldg. 311 Main St., Worcester Mass.

DR. TESSMER, Dentistas. Saugus dantų taisytojas už prieinamą kainą. 306 Main St. Worcester, Ofiso valandos: nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 vakare. Nedėlioms nuo 10 iki 12 val.

PRANAS LEVERIS. Dailydė-staliorius. Užima kontraktus ant budavojimo ir taisyimo namų. Taipgi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailėdės, malonėkit kreiptis pas mane, po numeriu — 15 MILLBURY ST., Telefonas 8177. Worcester, Mass.

Kuomet skauda jums galvą arba negalite matyti skaityti arba dirbti, ateikite pas mus ir mes pritaikysim jumi akinius, kurie jumi pagelbės. POPE OPTICAL CO., 397 Main St., Worcester, Mass. (Viršui Moulton's krautuvs)

BALTIC STATES BANK,

PIRMAS IR VIENINTELIS TIKRAI LIETUVIŲ BANKAS RYTINĖSE VALSTIJOSE. KAS MANO KELIAUTI LIETUVON ir nori turėti gerą kelionę, draugišką ir tpsingą patarnavimą Amerikoje, ant laivo ir Lietuvoje,—LAI KREIPIASI Į BALTIC STATES BANKĄ. KAS SIUNČIA PINIGUS LIETUVON, ar pašalpos giminėms ar pats ketindamas keliauti, ar bjzniui — pirmiui ukės ar pasidėjimui Lietuvos Bankuose, ir nori, kad pnigai būtų teisingai, be nuostolių ir greitai pristatyti,—BŪTINAI LAI KREIPIASI Į BALTIC STATES BANKĄ, kurs persiunčia Lietuvon pinigus ir greičiausia ir teisingiausia. KAS NORI PASIDETI PINIGUS NUOSIMČIAM ir gauti 4 dol. nuo šimto, nuošimčius priskaitant prie sumos kas mėnuo,—LAI SIUNČIA DEPOZITUS Į BALTIC STATES BANKĄ per paštą Money Orderiais arba banko čekiais. KLAUSKITE DRĄŠIAI INFORMACIJŲ—MES GREITAI ATSAKOME Į LAISKUS. PARDUODAME LIETUVOS LAISVĖS PASKOLOS BONUS IR IŠMAINOME PASKOLOS BONŲ KUPONUS. BALTIC STATES BANK, 294 EIGHTH AVE., NEW YORK, N. Y.